S MOJE LIRE

R. Katalinić-Jeeetov.

STORAGE-ITEM
MAIN - LPC

LP9-F22G
U.B.C. LIBRARY

PG 1618
K38 S2
1904

THE LIBRARY



THE UNIVERSITY OF
BRITISH COLUMBIA

232

ABAVNA KNJIŽNICA „MATICE HRVATSKE“.

SVEZAK CCLXX. - CCLXXI.

Broj 5

Baker

S MOJE LIRE.

PJESME

RIKARDA KATALINIĆA JERETOVA.

(GOD. 1884. - 1904.)

U ZAGREBU.
IZDALA „MATICA HRVATSKA“.
1904.

ZABAVNA KNJIŽNICA
„MATICE HRVATSKE"

SVEZAK CCLXXX. - CCLXXXI.

S MOJE LIRE.

PJESME

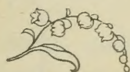
RIKARDA KATALINIĆA JERETOVA.

(GOD. 1884.-1903.)



U ZAGREBU.
TISAK DIONIČKE TISKARE.
1904.

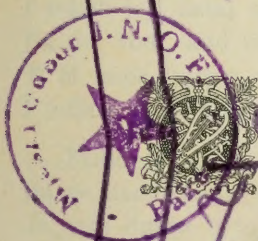
S MOJE LIRE.



PJESME

RIKARDA KATALINIĆA JERETOVA.

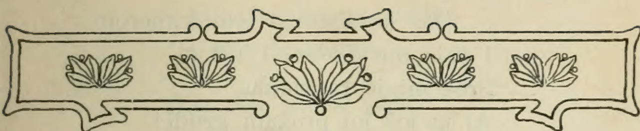
(GOD. 1884.–1903.)


Br. 224
Inv. br 285

U ZAGREBU.
IZDALA „MATICA HRVATSKA".
1904.

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of British Columbia Library

http://www.archive.org/details/smojelire00jere



SUDBA.

Kad se rodih, našla se je
Sama pokraj zipke moje
I nada mnom širila je
Prebijele ruke svoje.

Poodrastoh, još ju sretah
Po putevim, stazam svima,
Smijala se meni ljubko,
Punila mi sanke snima.

I pitah ju: tko si, ženo,
Što me pratiš u životu? —
Ja sam pjesma — reče meni —
I vodim te na Golgotu!

I rekoh joj: ostaj samo,
Pa me vodi, kud ti drago,
Ti si moja ljubav ovdje
I jedino moje blago! —

— Znajder, mlače, još je doba,
Da se kaniš mene mlade,
Ja sam danas u toj doli
I bez sreće, i bez nade.

Sirota sam zapuštena,
A tko sa mnom svietom hodi,
Tome život gorkom suzom
I sa ljutom biedom plodi!

. . . Još koracam s tom kimerom
I žale me dobri ljudi,
Srce mi je raskidala,
Al ja još joj pružam grudi!



PJESMA.

(1902.)

Pjesma — to je čedo vilâ,
Silom se ne gradi;
Nju radjaju sretni časi,
Ili gorki jadi.
Pjesma diže, pjesma jači
I junači;
Pjesma, božji dar.
To je uzdah bolne duše,
Ili srca žar!

Sada priča o handžaru,
Sad o ljutoj sječi,
Časkom tuži robinjica,
Časak tugu lieči . . .
I himna je domovini,
I junaku poj.
Ljubav, sreću ona širi
I zove u boj!

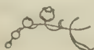
Po razboju pratila je
Rod naš u davnine
Bodrila je pobornike
I junačke sine,
I bila je kaplja rose
Sred kreševa ljuta,

I bila je plamna zublja,
Da rod ne zaluta.

Ona nije nikad pala,
Sustala ni stala,
Romonila vjekovno je
Sliepcu sa gusala.
Pričala je velje čine
I sve davne zgode,
Dizala se ponosita
Pravi hram slobode!

Na Petrovoj kobnoj -gori
Kad je Svačić mrio,
Hrvat zdvojan njom je tužno
Kralja bugario.
Tješila je roblje jadno
Posred mračne uze,
Bilježila povjest našu,
Krvne naše suze!

I sada se viekom diže
Poletna i živa
I narodu izmučenom
Okove razkiva,
Rodoljublje u srcima
Otačbinom budi,
Iskru pravde i slobode
Užiže u grudi!
Dok se ona jaka glasa
Rodu sa usana,
Još će biti zore roblju
I prebielog dana!





PRVI GLASI.



ISTRI.

(1888.)

Mila moja divna domovino zlata,
Što se tamo dižeš pokraj sinjeg mora,
Ubavi mi stanak istarskih Hrvata,
Tebe moje srce obožavat mora,
Kad si divna, krasna poput zemskog raja,
A mučena davno nevoljnica jadna,
Sto te bìlo viekom nevolja i vaja,
Tvoja djeca bila bijedna i gladna,
Al ti sada sviće zora boljih dana,
Bûdê ti se djeca skorom uspavana,
Vraća ti se davno dočekana plata,
Mila moja divna domovino zlata!

Med lovorjem, cviećem i med maslinami
Biele mi se sitne pahuljice male,
Čini ti se, da su zelen-tratinami
Bjelorune ovce na počinak pale;
Niesu mi to ovce, već seoca mala,
Milena i blaga kano ovce same,
Što se steru pokraj pjeskovita žala,
Kano zviezde sjajne usred noćne tame,
A med svimi svjetla zviezda najsjajnija

To je divna naša bajna Opatija.
Gdje se biele dvorci. biele dvori sami
Med lovorjem, cviećem i med maslinami;

Sviće žarko sunce nad propalom biedom
Za Učkom mi tamo nad starimi seli,
I njih búdî zora svojim divnim gledom;
Prem su davno oni u robiji snjeli . . . .
Budi mi ih, budi, slobadjaj ih tuge.
Spašavaj ih tudjeg zmijskog zagrljaja,
Nek ne budu više tudjinske mi sluge,
Nek ih sveta sloga užiže i spaja:
— Da se mane tudjih dotepenih svata,
Da postanu, što su: sliednici Hrvata!
Tad će s sinjeg mora, pa za Učkom siedom
Svanut žarko sunce nad propalom biedom!

Sloboda će tebe poljubiti draga,
Pozdraviti djecu po tvojieh kuća',
Vratit će se tebi starodavna snaga,
Slavit će ti sinci časak uskrsnuća,
Jer se dižeš, Istro, dižeš mi se silna
Nad sve teške vaje — gorke uzdisaje.
Sudinja si, majko, „strancu“ neumilna;
Jer je sada pravo, da se griešnik kaje! . .
On je htio tebe uništiti, strti,
Al te vriedni sinci oteli su smrti.
Tudjin mora pasti tebi raste snaga
Sloboda će tebe poljubiti draga!



ODLAZEĆIM LASTAVICAM.

(1887.)

Odletjet će mile ptice,
Mile ptice lastavice,
Toplom jugu tam,
A ja ostat u tudjini.
U tudjini kô pustinji,
Bolan, snuždеn, sam!
Kad ne mogu letjet s vama,
Aj, do onih milih strana,
Vi u letu tom,
Lastavice milovite,
Moj mi narod pozdravite
I moj rodni dom!

Dalje, dalje, strjelimice
Letjet ćete lastavice,
Do mora mi vi:
Pokraj mora malo selo,
Mirno kano janje bielo,
Što u travi sni:
U njem mi je kućarica,
A u njoj mi djevojčica
Mila srcu mom,
Ah, i nju mi pozdravite,
Lastavice milovite,
Ljubkim pozdravom!

Daljen sela gradić mali
Kô angjelak s neba pali
Do mora se stre;
U njem mi je groblje tijo,

A u njemu mir se svijo,
Gluho u njem sve!
U njem moja majka snije,
U njem ono srce gnije
Milo srcu mom:
Vaj, on humak pozdravite,
Lastavice milovite,
Suzom žalovnom!



DOLAZEĆIM LASTAVICAM.

(1888.)

Zdravo, zdravo, lastavice,
Moga srca miljenice,
Na povratku sad!
Jeste li mi pozdravile
Divnu ljubu, kraje mile,
Majčin grobni hlad?
Na to će mi lastavice:
— Pozdravismo letimice
Mili dom i rod,
Diže ti se Istra mila
Tudjina je oborila,
Spasa slavi god!

Doletjesmo i do sela
I do sela mirna biela,
Što do mora sni . . .
Svitao je bieli danak,
Pa vidjesmo mali stanak
Tvoje ljubavi!
Tvoj joj pozdrav izručismo,

Pa mi dalje odletjesmo
A u drugi kraj;
Al još čusmo tamo dalje
Gdje nam tvoje blago šalje
Pozdrav, poljubljaj!

Preletjesmo gradić mali,
Nad njim žarki traci sjali
Kano blagoslov,
Ljubili su sjajne stane
I kućice razsijane
I sirotni krov.
Mi pak dalje do grobišta,
Ljudskog zadnjeg pokojišta
Gdje je vječni san,
I pustismo tvoju suzu
Na majčinu grobnu uzu
Na tihani stan!



DIGÔ SAM SE . . .

(1889.)

Digô sam se nebu pod oblake,
Digô sam se, da sakupljam striele,
Da ih dielim med rodne junake;
Ne bi l' rodu sreću donijele?! . . .
. . . Digô sam se . . . Eto me kraj sunca!
Ja se borim s vijorom i žarom,
Nebi l' došô do skrajnjih vrhunca,
Da se vratim s obećanim darom,
Liepim darom, ognjenijem gromom.

Plamnom vatrom sunčanoga plama,
Da te dielim med junake domom.
Ali u to nasta crna tama,
Vijavica posvuda zavila . . . .
Striela bije, grom se orit stao,
Vaj, u mene slabašna su krila!
Digô sam se, al sam bolno pao!! . . .
. . . . . Nebo meni zlokobno je bilo.
S tog poletjeh sred pučine sinje,
Gdjeno silno valovlje je vilo,
Pa se spustih moru u dubine,
Ne bi l' tamo biserja ja našô,
Pa na žalo opet doplivao
I med narod omiljeli zašô,
Te mu dare dijeliti stao:
Moćan, bogat da postane netom,
Pred tudjinom veće da ne strepi,
Da mu sine ime cielim svietom.
Da mu svane sreće danak liepi.
Al je na to vila podmorkinja
Silne, strašne uzbunila vale,
Te me smota ta pučina sinja,
Sile slabe su mi smalaksale . . .
. . . Krikoh: jao, gdje sam! Stadoh zrieti:
Evo sobe, eto njenih stiena,
Njom se stere mir i pokoj sveti,
Kô kad sniva duša izmučena.
Nije neba, sinjeg mora nema . . . .
Srce bolno, biedna duša strepi,
Gdje ta pustoš zavladala niema . . .
Kamo sanak, kamo sanak liepi!
Bar da j' zbilja, da se borit mogu,
I do neba doprieti sjajna,
Past pred priestô Svevišnjemu Bogu,

Pa mu odkrit moja čuvstva tajna,
Možda bi me nadario Bože,
Dar da dielim med junake rodom.
Na obranu nek ustati može,
Da se vjenča srećom i slobodom!



PJESNIK I LJUBAV.

(1886,)

Odakle ti, milovito mi čedo,
Tol' mirno, toli bliedo?
— Ja dodjoh amo iz majčinih strana,
Iz nebesnoga stana;
Ja ljubav jesam, kćerka majke Lade,
Ja liečim bol, ja liečim težke jade!

— Ti ljubav jesi, milovito čedo,
Tol' mirno, toli bliedo!
Aj, bježi, bježi od ovijeh strana
Put ljubavnog si stana,
Tu vir je bolim, izvor svakom jadu, —
Za ljubav tuj, za ljubav već ne znadu!



EVGENIJU KUMIČIĆU.

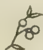
(1891.)

Po „Slučaju“ mi spozna domovina,
Da Tebe naša posestrila vila,
„Bosiljkom Jele“ grud Ti zakitila,
Da njim se krasi „Olga pa i Lina“.

Upoznali se pokraj čaše vina
„Primorci“ snažni našeg kraja mila,
A silnu buku zatim počinila
Nesretna žena — „Gospodja Sabina“.

„Sirota“ biedna zaplakala sama,
Zakukala je izpod rodnih gora;
Al utješio glas ju „Preko mora“

I ljubka djeva, dobra „Teodora“.
U oto kolo i „Sestre“ su stale
I stazu slave Tebi pokazale!



DRU. DINKU VITEZIĆU.

(1887.)

Ti grmnuo si: Ustaj, spêti rode!...
I raztjerô si crnu, kobnu tminu,
Iz sanka trgô biednu domovinu
Na put do spasa, sreće i slobode.

A Tvoj glas Istrom kô poziv mi ode
I svagdje glas se poticaja vinu:
— Na noge, braćo, sad za otačbinu,
Na branik doma skoči, dični rode! —

A rod se prenu... Istrija se ganu...
I mnogi stao, a uz tebe diva,
Da biednoj majci verige razkiva.

I eto sada rana zora svanu,
Te Istra težko, težko već ne sniva
Aj, bit će brzo slobodna i živa!



POSMRTNA OSVETA.

(1888.)

Jednom ćemo umriet, dušo,
  U grobnicu saći,
Možda će se naša trupla
  U blizini naći.

Za života ne ćeš, divna,
  Da me gledaš, mlada,
Nisam krasan, — al jednaki
  Biti ćemo tada.

Kada tiha pane noćca
  Nad kraj i nad more,
Ostavit ću mahom, dušo,
  Svoje grobne dvore.

U dubinu tvoga groba
  Tad ću se izgubit,
— Stani, dušo, . . . noć je vedra:
  Ajdemo se ljubit.

Ti ćeš doći, goloj grudi
  Živo ću te privit,
Tvojoj kosti, praznom oku
  Alaj ću se divit!

Reći ćeš mi: Ne ljubi me,
  Užasa mi dosti . . .
Ali ja ću sve do zore
  Grlit tvoje kosti!



TUŽAN DAN.

(1889.)

Lieni vijor poljanom se vije,
A sa stabla pada lišće svelo...
...Svud tišina, svuda pokoj niemi,
Kan'da snije čovječanstvo cielo.

Iz daleka posmrtnica bruji:
Netko umrie — nagoviešta živim. —
Na taj glas se isto sunce bliedo
Žurno skrilo za oblakom sivim.

A ja samcat... pa me srce nuka:
— Ajde, snivaj o ljubavi sada!...
— Vaj ne mogu van o grobu sniti,
Srce moje, kraj tolika jada!



DAVNA SPOMEN.

(1889.)

Oblaci se nebom viju,
Cielim svietom magla siva,
Moje biedno srce mori
Uspomena opet živa:

...Sprovod kreće... dobra žena
Meni sitnom suze briše,
Bolno veli: Biedno diete
Ne ćeš majke ljubnut više!...

...Lieno, lieno sa oblaka
Mrtvi vijor kišu nosi,
A sa bolnog oka moga
Na lice mi suza rosi.



NAD GROBOM
PJESNIKA IVANA MAŽURANIĆA.

Hrvatsku je davno posestrila
  Crna tuga sa tisuću zala . . .
Smrt joj opet žrtvom odabrala
  Slavna sina, svemu rodu mila.

Na taj glas je zakukala vila,
  Njena suza na zemlju je pala,
Domovina ciela zadrhtala,
  Kô da su joj prelomljena krila.

Slavni pjesnik „Čengić-Age“ pade.
  Uzdah roda u grobľje ga prati,
Od vapaja i nebo se trese!

Tko da takog pjesnika nam dade!
  Nitko više njega nam ne vrati
On je pošô: Kud za vazda gre se!



ZIMSKA PJESMA
(1890.)

Tiha noć je, vjetar vije
  Tiho — tihano,
Poljem idu mladić, djeva
  Lako — lagano.

Ču se prasak, tihi vjetar
  Jače zadunu.
Ni' to prasak, veće mladić
  Djevu cjelunu.

A da svijet za sastanak
Ne bi saznao,
Na stope je malo za tim
Sniežak zapao!



TIHA NOĆ.

(1891.)

Tiha noć. Drhće zviezda
Od milja i slasti,
Pod njom val . . . ej da može
U njeg zlatna pasti.

Tiha noć . . . Leti zviezda
Sa nebeskih dvora,
U zagrljaj velebnog
Silenoga mora.

Tiha noć. Mislim sada,
Da sam val, što pjeni,
A ti zviezda . . . pa da padeš
U zagrljaj meni.



UMOR NERO.

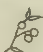
(1891.)

Ti hrliš, rieko . . . Kud si zabrzala?
Da l' tjera tebe ljubav, vjera, nada?
Da l' znadeš uteć ti sigurno sada
U sinjem moru od tih svjetskih zala?

Gle, ja te gledam okom punim jada,
U meni ljubav odavno je pala,
A čvrsta vjera davno smalaksala
I duša moja više se ne nada.

Popostaj malo usred svoga tieka.
Počekaj trenut, ja ću dalje s tobom,
U krilu tvojem da si nadjem lieka.

Ti ponest ćeš me brzajući sobom.
U sinje more, gdje te ljubav čeka,
A mene samrt sa dubokim grobom.



SPAVAJUĆE ČEDO.

(1891.)

Tiho sanja, mirno spava
Malo čedo; još ne znade
Gorku tugu, silne jade,
Grieh mu sna ne otežčava.

Nad njim bdije mila glava,
Budno oko majke mlade;
Angjelci mu sanak slade,
Angjelak ga nadgledava.

Lako mu se dižu grudi
— O majčici sladko sniva,
Gdje mu divne pjesme pjeva.

Kad otvori male oči,
Bit će prvo, što uoči:
Gdje ga majčin cjelov budi.



NOVEMBER.

(1891.)

Kiša, kiša, vječna kiša,
A vijor mi hladan vije.
Magla siva, magla gusta,
Dô i goru, zemlju krije,
A pod nebom mračnim leti
Kakva lasta lakokrila,
Družbu traži, al uzalud,
Već je davno odletjela.
Na krovak se jadna spusti,
Pa lagano, tužna mrije,
Dočim vječna kiša pljušti,
A vijor mi hladan vije.

Po drveću lišće žuti
Uvehnuto tiho pada,
Čini ti se, da je svijet
Ostavila svaka nada.
Po poljanam kal i blato,
Gdjeno mrije krasno cvieće,
Pa se čini, da več nikad
Vratiti se čarno ne će.
Svuda sjeta, očaj svuda,
Kan'da ciela narav jada,
Po drveću lišće žuti,
Pa sa granja tiho pada.

Tiho pada na grobove
Kano pozdrav ovog svieta,
Pa im priča bajnu priču
O krasoti žarkog ljeta,
O ljubavi i o sreći,
I o prvom poljubljaju, —

Grobovi se čudno smieše,
Ta sve dodje svome kraju!
Rajile se na tom svietu
I pod nama ote kosti,
Sanjarile, ljubile se, —
Sad se njima crvić gosti.

I ja gledam u tu narav,
Koju sada samrt čeka.
Gledam oto lišće žuto,
Pa me hvata tuga neka.
Bar da imam kog od srca,
Da me u toj tuzi tješi,
Bar da imam milu majku,
Pa da mi se milo smieši.
. . . Kiša, kiša vječna, kiša,
Vijor palo lišće vrti,
Šumi, šumi bônu pjesmu
O svršetku i o smrti!



MLETAČKOMU LAVU.

(1891.)

Ti gordi lave, ti strašilo svieta,
Kô nekoč stani tako silan opet,
Moj narod još je golubinje ćudi
I jošte propet!

De tresni grivom, da se zemlja trese,
Pomozi braći, nemoj dalje spati,
Probudit bi se kraj tvog sanka mogli
I ti Hrvati

I stjerat tvoje doseljene ptice
Sa divne zemlje pokraj sinjeg mora,
Jer dan se radja, probudjene sviesti
Već puca zora!

Al ti mi spavaš, sile nemaš više,
Dalmac'ja, Istra hrvatska se budi,
A mome rodu na hrvatskom moru
Sloboda rudi!

Ajd spavaj dalje, gordi silni lave,
Gospodar nekoč naše biedne raje.
Iz groba, što ga izkopa ti njojzi,
Hrvatstvo staje!

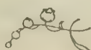


AUGUSTU ŠENOI.

Ti spavaš, dive... Svojom bajnom lirom
Iz sanka više ne budiš Hrvate,
Ne crtaš dane svojim zlatnim perom
Prošlosti im zlate.

Već deset ljeta, što te zemlja krije,
Al jošte živu tvoji umni tvori,
Iz svakog grla mučeničkog roda
Tvoja pjesma ori.

Što kažem: deset!... Viekovi će minut,
Za te se dane ne će više znati,
Al tvoje priče, tvoje divne pjesme
Kô alem će sjati!



ZNACI SLOBODE.

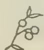
(1891.)

Daleko tamo nešto se tmuri —
Kreševa bližnjeg siguran znak,
Na polje silno gavran mi zuri
Tajno se zrakom gubi mu grak.

Oblak mi crni nebištem leti
Daleko tamo u onu stran,
Pod nebom modrim sveti se, sveti,
Grakće mi tajno gavrane vran.

Biti će brzo kreševa, krvi,
Brzo će trupla po polju past,
Bit će i za te, gavrane, strvi,
Zovni i braću na tu si čast!

Brzo će, brzo slobode danak
Otaj nam narod pozdravit strt,
Robstvo će minut strašni kô sanak.
Slobodu vratit junačka smrt.



GAVRANU.

(1891.)

Bjež odtolen, crna ptico,
  Bježi u drug kraj,
Bjež odtolen, kukavico
  Tam, gdje traže raj;

Gdjeno traže slobod zlatu
  Hrabrom desnicom,
Gdje se brat ne sveti bratu,
  Veće dušmanom!

Gdjeno dičan narod ne će,
Da ga tare vrag,
Gdjeno radje u smrt lieće
Za domak si drag. —

Bjež odtolen, tu je niemo,
Tu je blažen mir,
Pa se vrati, kada ćemo
Krvav slavit pir!



TUGA.

(1890.)

Niz ramena kosa joj se vije,
Blieda lica, čela navorana,
Vjek u crno ruho zamotana,
Pa i viekom bolne suze lije.

Kamo stane, tamo žalost sije,
U srca se vlači nepozvana
Trujuć sreću najsretnijih dana,
Moreć dušu poput ljute zmije.

Sada starca, sad mladića mori,
Čistu djevu i nevino čedo,
Svud se ajmek njena glasa ori.

Odkud došlo oto lice bliedo,
S kim se ljudstvo, avaj! zaman bori?
Stan je njezin, gdje su grobni dvori!



Ruke skrstila je,
Duplir gori,
Kaže: umrla je!
Tiho, tiho . . .
Neka mirno snije,
Tà i bolje,
Da već živa nije,
Da ne gleda
Svoga doma jade:
Mrtvu slavu,
Pokopane nade!



SJEĆAŠ LI SE?

Kako sam se veselio,
Kad je prvi sniežak pao;
Od veselja — čedo malo —
Ručicam sam zapljeskao.

Je l' de, seko — tebi rekoh —
Sniežak pada s neba plava?
On će pasti i gdje naša
Mila majka mirno spava.

Bit će meko majci našoj,
Aj, kako će sladko sniti, —
Sjećaš li se, seko, na to
Smijasmo se i ja i ti.





MRTVOJ MAJCI.



PROLOG.

Dvadeset je dugih ljeta.
Što te crna zemlja krije,
Dvadeset je dugih ljeta,
Što mi srce tuga pije.

Od te tuge, od te boli
Suze lijem kobne sreće,
Od tih suza niknulo je
Ovo tužno, bolno cvieće.

Sakupih ga, pa ga sipljem
Oko tvoje grobne uze,
Ovo moje tužno cvieće,
Ove moje gorke suze!



MRTVA MAJKA.

Tiho, tiho . . .
Majka snije draga.
Kosom joj se
Lahor poigrava,
Ali, vajme,

U OČAJU . . .

U očaju i u tuzi,
Sred krvavog svietskog boja
Spomen na te viek me tješi,
Majko moja!

Ugledam te blaga lica,
Kao nazad dugo ljeta,
I smiri se srce moje,
Majko sveta!

Ti mi veliš (dobro čujem):
Trpi sine, — svaka sila
Pasti mora, — sladko šapćeš,
Majko mila!

Čini mi se u te trene,
Da me grli ruka tvoja,
Preporodjen suze ronim,
Majko moja!

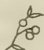


ZNADEŠ, ZAŠTO?

Znadeš, zašto sunce klone
Za bregove, za planine,
Kada prva zviezda zlatna
Na nebištu čistom sine?

Ona stane pričat vaje,
Štono muče sirotane,
Kojima su mile majke
U grobovim zakopane.

I jer sunce kadro nije
Slušat bezbroj crnih jada,
Na glas prvi raztuženo
Za bregove velje pada:



ZAŠTO LI ME . . .

Zašto li me sirotana
Posred svieta ostaviše,
Zašto li nas, mila majko,
Na uvieke razstaviše?

Spustili su u grob tebe —
Još se sjećam, crni ljudi —
I rekoše meni sitnom:
Spava majka, dobar budi!

Mirovô sam — zvat te morah —
Ti bi bila mene čula,
I na moje uzdisanje
Opet živa uzkrsnula!



TI SE BUDIŠ . . .

Ti se budiš, ljubice,
Iz zimskoga sanka,
Da se opet užiješ
Proljetnoga danka.

Lijer bieli mislio:
— Mrtva si na vieke!
Za tobom povenuo —
Sudbine li prieke!

Čekaj, stidna ljubice,
Neka sunce plane:
Opet ćeš ga vidjeti
Uz sretnije dane.

Groblju tako snatreći
Moje misli lieću . . .
. . . Majko, ipak tebe ja
Više vidjet ne ću!



PIRIO JE . . .

Pirio je lahor tihi
U jesenju tužnu dobu,
Pričao je čarnom cvieću
Bolnu priču baš o grobu.

Baš o grobu samotnome,
Gdje mi majku zakopaše,
I na tu mi tužnu priču
Iste ruže zadrhtaše.

Jedna mi je s grma pala,
Kao da ju satrie slota — —
Toliko ju raztužila
Lahorova priča ota!



KAD MI MAJKU . . .

Kad mi majku
Zakopaše,
Svi angjeli
Proplakaše.
Od angj'oskih
Suza sveti',

Niknuli su
Čarni cvieti:
Liepe, skromne
Ljubičice
I još grobne
Sirotice.



TI SE ČUDIŠ . .

Ti se čudiš, što mi jutros
Nije zora zarudila,
Već iztokom čarnim tamo
Gusta magla što se svila.
Ja sam zori pričat stao
Svoje tuge, svoje boli,
O majčinom tužnom grobu —
I ona se ne pomoli.
Već je rukom lice skrila,
Stala ronit suze puste,
I od njenih bolnih suza
Digle su se magle guste!



ZVIEZDE NEBOM . . .

Mir, samoća, narav tiha,
Tu mi srcu divno godi,
Tu me misô k tebi vodi,
Mir, samoća, narav tiha.
A. Harambašić.

Zviezde nebom sjaju milo,
Talasak mi ladju njiha:
Sam na moru, oko mene;
Mir. samoća. narav tiha.

Razmotat ću bielo jadro,
Pa mi, ladjo, dalje brodi
Tom tišinom . . . tu je bajno,
Tu mi srcu divno godi.

Nema ovdje zlobe, himbe,
Štono srcu, duši škodi,
Tu me, majko, mrtva majko,
Tu me misô k tebi vodi.

Tu ja slušam, gdje mi pričaš,
Dok mi talas ladju njiha:
Kako li ti mrtvoj prija
Mir. samoća, narav tiha!



I OPET ĆE . . .

I opet će proljet doći,
Sve će se veselit,
Laste će se s žarka juga
Opet k nama selit.

Nebo će se svietu smijat,
Suncu opet cvieće.
Bit će pjesme, bit će raja,
Al za mene ne će.

Gdje da mene čar proljetnog
Razveseli dana,
Kad mi jedna majka spêta,
Druga zakopana?



ŠTO ME GLEDAŠ?

Što me gledaš, djevojčice,
Sa zamamnim gledom?
Što se čudiš mojoj tuzi,
Mojem licu bliedom?

Što me pitaš: zar u tebe,
Momče, srca nema?
Ima, dušo, al u njemu
Moja majka driema.

Mrtva majka... nad njom križ se —
Znamen boli — vije...
U tom srcu za te krasnu,
Vjeruj, mjesta nije.

Srce svoje sa tim križem —
Ne budi ti žao
Hrvatskoj sam drugoj majci
Već odavna dao!



TI SI BILA...

Ti si bila tako dobra,
Moja majko, tako mila,
Pravi angj'o sa nebesa,
Salomljenih bielih krila.

Uprav zato k raju tamo
Odletjeti niesi znala,
Al u modre u visine,
Viek te tajna čežnja zvala!

Oj, za zviezdjem onim čarnim
Čeznula si davno ti'o,
Dok te nije u snu angj'o,
Moja majko, poljubio.

Taj je cjelov zaklopio
Za viek tvoje blage zjene,
I dao ti svetu snagu,
Da odletiš s vaselene!



MOJ PRSTEN.

Ja sam imô prosti prsten,
Na njemu je alem bio,
Taj je alem svojim sjajem
Sve alemlje nadmašio.

Još i danas prsten imam,
Al mi alem ugrabiše . . .
Prost je prsten sad bez sjaja,
Bez ikakve ciene više.

Moj je prsten: život pusti,
Alem ti si, majko, bila.
Moj je prsten baš bez ciene,
Odkad te je raka skrila!



U NEBESKE PERIVOJE . . .

U nebeske perivoje,
Medju čete arkangjela
Samrt te je, moja majko,
Sa te zemlje odniela.

Ti odanle moliš, majko,
Posred neba bajna, zlata,
I za Istru izmučenu
I za sreću svih Hrvata,

S tog se nadam, da će Gospod
Usrećit mi rod, što pati,
Jer će stalno, majko, tvoje
Vruće molbe uslišati.



JA SE MOLIM.

Ja se molim često za te,
Majko moja zakopana,
U tišini, u samoći,
Kad se gubi svjetlost dana.

U sumraku tvoja prikaz
Na tu molbu slazi k meni,
Čini mi se, da me grli . . .
To su za me sladki treni.



SIROTANIMA.

Vaj . . . na odru majka leži,
Do nje plaču biedna djeca.
Suprug gleda mrtvu ljubu
Tužan, strven . . . i on jeca . . .

Sklopila je za viek oči,
Za viek su joj usne stale,
Ledene su njene ruke,
Što su samo grlit znale!

Plačite mi! jer se maja
Nikad više ne zamieni,
Ni njezinih zagrljaja,
Ni cjelova svetih njeni'!

Otac može ljubu naći
Uz sav čemer, uz svu tugu,
Ali djeca, jadna djeca,
Nikad više majku drugu!



NA TVOJ GROBAK . . .

Majko moja,
Mrtva nado,
Na tvoj grobak
Idem rado . . .
Po njemu je
Niklo cvieće,
Oko cvieća
Leptir lieće.
Cvieće oko
Grobne uze —
To su moje
Gorke suze;
Malen leptir —
Srce moje,
Štono traži
Lice tvoje!



ZAMISLIM SE . . .

Zamislim se, pa ugledam
Nadzemaljske kraje;
Tamo cvate vječno cvieće,
Vječno sunce sjaje.
Kerubini, nebesnici
Krasne poju pjesme,
Nekom čarnom melodijom
Rajske šúmê česme.
Sva je sila nebesnica
Krasnih zlatnih krila,
Al med svima iztiče se
Moja majka mila!



NE POZNAM TE, BAJNO IME . . .

Ne poznam te, bajno ime,
Ne poznam te mlad,
Nigdje tebe još ne spazih
Svuda sretam jad!

Imao sam majku milu,
Nju mi skrio grob,
A na svietu, na tom svietu
Ja sam crni rob!

Ne poznam te, bajna srećo,
Ne sretoh te još.
Mrtva majka, dom mi sapet
Svuda udes loš!



KAD SI . . .

Kad si, majko, zaklopila
Za viek mile oči švoje,
Našla se je biela vila
Kraj postelje same moje.
Vidjela je, da ću trpjet
Jednom posred vaselene,
Pa je ljubko pogledala
Sirotana tužna mene.
Zatim me je tiho, tiho
U ustašca poljubila,
I pjesničku snagu svetu
U srce mi nježno slila.
I od tad mi pjesma viekom
U životu muke blaži
I za narod izmučeni
U Gospoda milost traži!



TI NE SPAVAŠ . . .

Ti ne spavaš, ne, u raci,
Nit u grobu dubokome,
Već ti snivaš, mila majko,
Zadnji san u srcu mome.

Tuj se digô križ je crni,
Tuj nad tvojim dragim grobom
— — A u noći ti se dižeš
I ja sladko sborim s tobom!



MOJA ZVIEZDA.

Na nebeskoj na vedrini
Vidim zviezdu čudna sjaja,
Što me puti stazom pravde
I poštenja sred tog kraja.

Na zemaljskoj tuj na stazi,
Kad mi priete crne tmine,
Da ne srnem, očuva me
Zlatna zviezda sred vedrine!

Ti si, majko, zasinula
Zviezdom iza smrti same,
Da me vodiš, da me čuvaš,
Da mi svietliš sred te tame!



SMIJ SE . . .

Smij se, smij se, sunašce,
Čarno cvieće búdi,
Nek se mave ljubice,
Ruža neka rudi.

Poskočit ću poljanom
Veseo mladenac,
Jer me mole djevice,
Da im svijem vienac.

Od djevica mladjanih
Bit će za mnom hajke,
Ali ja ću ovjenčat
Križ na grobu majke.



SANJAO SAM . . .

Sanjao sam, da bijaše
Baš sumorno nekud nebo.
I u snu sam uzdisao:
Ljubavi bih tvoje trebô.

Ljubavi bih tvoje trebô,
Tvoga žara, majko mila,
Ti si došla, u čelo si
Mene mladog poljubila.

Probudih se . . . Nema tebe,
Oko mene pustoš stara.
Tako sne mi Višnji šalje,
Da me jače razočara!



KAD LAHORI . . .

Kad lahori tihi lahor,
Proljetno se cvieće budi,
Ej, da znadeš, kako tada
Bole mene moje grudi.

Srce u njim satrveno,
Proljeća se prošlog sjeća,
Kad je bilo za njeg čara
I svijetom divna cvieća . . .

Smiešilo se tada njemu
Milo lice majke drage . . .
Gdje je ona, sviete, sada,
Da ti kažem — nemam snage.

Znajder samo, da iz srca
Njenog sada cvieće klije,
Da joj ono srce zlatno
Vlaga toči, crvić pije

Pa kad vidim stručak cvieća
U proljetno milo doba,
— — Čini mi se, kô da dišem
Cvieće s njenog tužnog groba!



KAD SU TEBE ...

Kad su tebe zakopali,
Bilo tužno zimsko doba,
I sve snieg je zabielio
Povrh tvoga draga groba.

Sniežak mete — barem tako
Zemske duše zborit stale —
Niesu znale, da su vile
Za tobom mi proplakale.

I kad tebe položiše
Sred očajne, grobne tmine ...
Leden mraz ih potresao
Slediše se suze njine!



KAD VIDJEŠE ...

Kad vidješe angjelići
Sa nebeske sa visine,
Gdje mi pjevaš, gdje me grliš
Puna čara i miline,

Tad se oni zaželješe
Usred rajskog uživanja,
Mila majko, tvoje pjesme
I tvojega milovanja.
Spustiše se noću lako
Na zemljicu uspavanu,
Pa te u raj poniješe
Bielim viencem ovjenčanu!



SA TOG HUMA . . .

Sa tog huma, leptirice,
Bježte male!
Vaj, tu moje sakrili su
Ideale.

Ljubav, vjeru, nadu zlatnu,
Sreću troju,
Jer tuj, znajte, zakopaše
Majku moju!



U BOLI SE . . .

U boli se kadkad tješim,
Što mi Višnji majku uze,
I sa bolnog moga oka
Ja otarem gorke suze.
Jer pomislim: sigurno je
Višnjem angj'o ponestao,
Pa je moju majku milu
Za keruba odabrao!



IZA ZIME.

Kada iza ljute zime
Ljubki lahor zalahori,
Sve procvate i zaplavi
I po polju i po gori.

Ljubičica, što već davno
Burom strta u grob pala,
Na cjelove žarkog sunca,
Gle, opet je procvjetala!

U naravi igru otu
Jošte sitno gledah diete,
Pa se sjetih zakopane
Svoje mile majke svete.

Proljeća ju svakog čekah
Iz grobišta, da se vrati — —
Došlo cvieće — — al nij došla
Nikad više moja mati!



KAD SAM . . .

Kad sam na tvom
Grobu bio,
Moj se uzdah
K nebu vio;
Kad se digoh,
Nebo milo
Sve se maglom
Obavilo
I kišica
Sipit stala

Na grob mojeg
Ideala.
Ni j' to bila
Kiša, nije,
Već vilinske
Suze tije.
Tužnog su me
Ugledale,
Pa su sa mnom
Proplakale!



NOVEMBER.

Kiša sipi,
Vjetar vije,
Jadno cvieće
Poljem mrije,
Grobljem vene
Još bez broja,
I gdje spava
Majka moja.
Vene, vene
Čarno cvieće,
A nad humom
Moje sreće . . .
Da se tješim,
Nebo gledam,
Alaj sam ti
Uprav biedan!
I ono je
Tužne boje,
Kô i strto
Srce moje!



JOŠ SE SJEĆAM . . .

Još se sjećam: spavala je
Posred čara, posred cvieća,
A oko nje plamtjelo je
Svetim plamom bezbroj sviećâ.
U sobi je bilo tiho
(Nit u grobu nije tiše),
Ja se čudjah, pa se pitah:
Čemu li ju nakitiše? —
Taj je upit nevin čula
Neka dobra stara baka:
— Ah, mrtva je, biedno čedo —
Pa me ljubnu siromaka.
Ne razumjeh, i kad došli
S mojim ocem crni ljudi,
Ja im šapnuh: tiho samo,
Da se majka ne probudi!



RAZLIEGA SE . . .

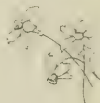
Razliega se
Diljem luga
Slavuljeva
Teška tuga.
On proljetnom
Plače dobom,
A nad drúgê
Svoje grobom.
Na tu pjesmu
Narav ciela

Division Dršće tužna
Nevesela.
Al kad ja bih
Slavulj bio,
Te bi pjesmom
Zatužio:
Vaj, za tobom,
Mrtva mâle,
I zviezde bi
S neba pale!



EPILOG.

Ja vjerujem, da će rod moj
Iz teška se sanka prenut
I slobodnim, zlatnim plaštem
Još da će se zaodjenut;
A Hrvatska njeg'va majka
Da će postat opet jaka,
Košto patri veljoj majci
Silnih diva i junaka.
Još vjerujem, da ću jednom,
A za onim plavetnilom
Nać se tamo iza zviezda
Opet s mojom majkom milom!





NOVI ZVUCI.



MORU.

Najljepše si djelo, što ga Višnji stvori
Za prekrasnog dana u zanosu svome
Kô zrcalo suncu, štono s neba gori
Svietli cieloj zemlji, slabu rodu tome.

Dä, sa neba sunce u plamenu traka
Svoje gleda lice tvojoj u dubini
I veliko, silno nad veličja svaka
Još se tebi divi tvojoj veličini,

Pa se čudi, gdje mi ponizno i milo
Ropinama šapćeš o minuloj dobi,
Pričaš slavno vrieme, što je nekoč bilo,
I gdje milen tako tvoj ih cjelov drobi.

I još gleda sunce tamo sa visoči
Bogatstvo ti pusto sred dubine zdene:
Ona ledna trupla, one prazne oči,
Što se mrtve gube uz biserne stiene.

„Bili su to ljudi u naponu snage,
Prebrodit su htjeli tvoje vale silne,
Al Sirena oči sklopila im blage,
Povela ih pjesmom u dvorove vilne,

Iz usnica njini' sad koralji niču,
A zubi im eto biserje su samo,
Živi ih na zemlji slatkim glasom kliču,
Al oni su sretni kod Sirene tamo".

Eto tako pjevaš, a ropina stara
Uzhitno te sluša i noću i danju,
Podaje se ciela i prepuna žara
Tvojem valu, tvome kobnom milovanju.

Pa najednoč planeš i valove diže
Tvoja gorda sila i do sunca sama.
Jao onom, koga tvoja srčba stiže,
Što sve hara, ništi sve ruši i lama!

Iza takva biesa, kad se opet mirno
Razbijaš i tiho o zahridja čvrsta,
Nad tobom je nebo veselo i pirno,
Ali ti si groblje i ako bez krsta.

I velebno groblje svietovi to znaju
I prežarko sunce na vedrini gore.
S tog ponosom kličeš vasionom kraju:
„Ja sam heroj silni, ja sam sinje more!



HRVATSKIM MORNARIMA.

Oluje gorde, gromornog vala
Vjetrine biesne, sinovi zdravi,
Moja vas pjesma uzhitom veljim
Diže i slavi!

Plete vam vience, čelo vam kruni
Biserjem, što ga podmorjem hvata
Širokim, jer ste svuda vi svietom
Dika Hrvata!

Dječici sitnoj, selima tihim,
Lovorja posred štono se gube
Gorku za koru, rekoste: s bogom
Ostajte, ljube!

Mnogih već od vas nikada više
Vidjeti ne će rodjeno selo . . .
More će dati trudnoj vam kosti
Grob i opielo.

More to groblje bezkrižno, pusto,
Svuda vas krije tamnih sred klisa,
Najviše diva, junačkih lava
Tamo kraj Visa!

Tamo ste mrieli, sinovi Slave,
Žića u cvietu krvnom u boju,
Što bi tek bilo, spasit da znate
Hrvatsku svoju?

Plovite morem sretno i dalje,
Sokoli smjeli, braćo valova,
Razvili na njem ponosni brzo
Barjak djedova!



VOLOSKOMU.

Kano suza s božjeg oka
Kraj mora si palo,
Put galeba mirna biela
Počinulo malo.
Lovor, loza i maslina
Kite tvoje strane,
A valovi sinjeg mora
Tvoju djecu hrane.

Sred gradića crkva biela
Pod nebo se penje:
Tu i mene doniješe
Jednom na krštenje.
Nasmijah se i zaplakah
Kano sitno diete,
A vila me pobratila
Sred te crkve svete!

Vaj, i tebe vidim, tužno
Grobište mi biedno,
Gdjeno snije ono srce
Za viek za me ledno . . .
Spavaj, majko, snivaj tiho
Sred grobnice tije,
Da ne vidiš, gdje još gradom
Tudji duh se vije.

Vila pjeva: „To Volosko,
Liepi dijamante,
U tebi se dične goje
Tri vile galante:
Ljubav, vjera i sloboda,
Svietu čedo milo,
Da uzkrsne duh hrvatski,
Ojačaj ih, vilo!“



OPATIJI.

Čarna sliko tisuć jedne noći,
Vilinstani ovjenčana svuda,
Opatijo, ti vilinsko gniezdo,
Zor-Hrvatske najdivnija gruda!

Zor-Hrvatske? Stani gledaj, slušaj,
Čuješ same teutonske rieči,
A med tima kô poruga tebi
I bahata magjarština ječi!

Kud sam došô, zar Valhala to je,
Il dohrlih u germanske dvore?
Tužna sbiljo! — Ej, bježite suze
Eno tamo, eno tamo Zore!

Zdravo, zdravo, kremenita djeco,
Kršni momci i mladi mornari,
Od vas čujem ja hrvatske glase,
Vi ste ovdje stari gospodari.

Spasit ćete vi taj alem kamen,
Ma i sljednji poginuti morô!
Zdravo, zdravo, kremenita djeco
Pucaj, pucaj, opatijska Zoro!



MOJA PORUKA.

Ugledô sam svjetlo božje,
Gdje se lovor k nebu diže,
Gdjeno talas pokraj žala
Drugi snažni talas stiže.
Kao diete palio me
Živi plamen sunca jarka.
Slab sam tielom, al u srcu
Tinja mojem iskra žarka.

Tinja Iskra za slobodu!
Za Hrvatsku majku dragu,
Kad pomislim samo na nju,
Mlad oćutim gordu snagu.

Da se digne sto vas tada,
Ja ću svakom kazat smjelo:
„Istarski sam Hrvat pravi“
I ponosno dignut čelo!

Istran Hrvat — to vas peče,
To vam vaše sanke muti.
Dižite se samo na me,
Kano risi, lavi ljuti,
Krenut vjerom ne ću nikad,
Volim u grob pasti tavni,
Neg zatajit samo trenom
Svoj hrvatski narod slavni!

Bacajte se na me blatom,
Krstite mi rod barbarom,
Ljubit ću ga jošte više,
Zamilovat većim žarom.
Za pogrde vaše podle,
Kukavice, mar me nije,
Dok hrvatska slavna prošlost
Kano sunce s neba sije!



PREKOMORSKOJ ZMIJI.

Liepa lica, bajna ruha
Smije vam se, ulagiva,
A puna je himbe, zlobe —
Zmija živa!

U hrvatska biela sela
Nezvana se tiho vije,
Pa se smieši, očijuka
Poput zmije.

Našu djecu nježnu vabi,
Zove ljupko, zove milo,
A na svoje trovne grudi,
Trovno krilo!

Pa ju mazi, pa ju ljubi
I silom ju milo gladi,
A u mlado njeno srce
Otrov sadi!

Sadi otrov — tudje glase,
Na hrvatstvo mržnju nieti,
Da postanu naša čeda
Izrod kleti!

Gonite ju, otrovnicu,
Od nemila do nedraga,
Gonite ju, dok je hora
S našeg praga!



MORU.

Ja te ljubim, gordo more,
Uspavano, umireno,
I ljubim te, kada planeš
Divljom srčbom razdraženo.
Kraj tebe me pozdravila
Na rodjaju zora rana,
I najljepše prodjoh čase
Djetinjih mi prvih dana.

Skakao sam po hridinam
Sa dječicom drugom malom,
Čudio se tvojoj pjeni,
Divio se tvojim valom.

Gledao sam čudnim gledom,
Gdje se galeb s tobom bije,
Gdje ga biesnih tvojih vala
Ni oluje strava nije.

Gradio sam sitne brode
Sa jedrima od papira,
Srdio se, kad nij' bilo
Ni odkuda vjetra pîra,
Da ih nosi u daljinu
Diljem mora silenoga,
Ne bi l' sreli, pozdravili
Na tom putu babu moga!

Kako li sam sklapô ruke
Uz majčicu svoju dragu,
Kad bi gordo uzbješnjelo
Uz valova silnu snagu!
Molili smo Višnjeg vruće,
Da uništi olujine,
Da nam vrati hranitelja
Rodnoj kući sa pučine.

Ja te ljubim, gordo more,
Bez tebe mi žića nema.
Gdje ne biješ, ne krkoriš,
Za mene je pustoš niema.
I kô mrtav želim snivat
Na osami sred tvog žala,
Da ja čujem i u grobu
Čarnu pjesmu tvojeg vala!



EXCELSIOR!

Tako svedj se držim površine,
I kad vali preko mene jezde, —
Jedan od njih mora da me vine
Tamo, gdjeno vječne sjaju zviezde!

Dr. Gjuro Arnold.

Po tom strašnom, po olujnom moru,
Što na svietu nikoga ne mine,
Ja visoko upravljajuć čamac
Tako svedj se držim površine.

Vedra čela, uznosite glave
Ja nad slotom jasne motrim zviezde.
U njih oči upirem pun nade,
I kad vali preko mene jezde.

Nek su kalni oti svjetski vali,
Pred poštenjem svaka zloba gine.
Mojem cilju, idejalnoj meti
Jedan od njih mora da me vine.

Nek se lome o moj čamac krki
Nek se dižu, preko mene jezde,
Ja ću dopriet. čvrsto držeć barjak.
Tamo, gdjeno vječne sjaju zviezde!



BAKRU GRADU.

Pred tobom je puklo tajinstveno more,
Ti u njemu kupaš svoje milo lice.
U njega se gledaš poput djevojčice
Krasnije od Lade, divnije od Zore.

Ti si slika prava začarana kraja,
Alem kamen bajni sa nebesa pao,
Tvoja dražest srce svakoga osvaja,
Ko je jednom, Bakre, na pragu ti stao.

Sa mora se dižeš u vis polagano,
Kô da hoćeš doseć sunce na visini,
Pa sa visa gledaš more milovano,
Kano galeb, kada spava na čistini.
A po tvojim kućam ubavim i bielim
Čelik Hrvat mornar svoje dane broji,
Junačan i kršan sa zanosom cielim
Za obitelj svoju trudi se i znoji.

Propalo je jedro. Iz kamena sada,
On crnicu zemlju trudom postizava,
Da si spasi djecu sićušnu od glada,
Da mu mila kuća bez potrebe spava.
I u trudu tome još zanosno pjeva
Onom svojom sladkom čakavštinom milo.
Sa oka mu pravi pošten pogled sieva:
Za hrvatsku majku, za rodjeno krilo!

I ženice tvoje radine i marne,
I djevice tvoje ljubičice prave
Sve su toli krasne, sve su toli čarne,
Bile crnke, smedje, ili nježne plave.
Kad govore, rek bi, da slavulji poju,
Da sa neba čuješ piev angj'oskog zbora,
Kad zaore onu skladnu pjesmu svoju:
„Hitala je Mare pešćaci kraj mora“.



MOMČE I MORE.

Pokraj mora momče stalo,
U more se zagledalo.
Govori mu sinje more:
— Što me tako gledaš, mòre?
Il se čudiš toj dubini,
Ili mojoj veličini? —
— Ne čudim se toj dubini
Niti tvojoj veličini,
Već bih htio koralj biti,
Al u tebi san ne sniti,
Već o grlu milovanu
Zlatu svojem na gjerdanu
Ponad srca grudi bujni'
Tiho snivat koralj rujni,
Pa da čujem, kako njeno
Kuca srce zaljubljeno,
Da l' za mene ono bije,
Da l' o meni draga snije?



MORU.

Tiho, mirno, slatko spavaš,
Tobom brza ladja plovi
Iz miloga krasnog doma
Tudjoj zemlji u kraj novi . . .

Biesno, gordo kršiš, lomiš
I oluju dižeš svoju,
Brza ladja satrvena
Pusta žrtva u tom boju!

Prava slika mog si roda,
Štono sada mirno spava,
Al kada se snažan digne
Silnike će hvatat strava!



SILNICIMA.

Motrih borbu mora s crnim grebenima
Svedj grebene crne, a bijele pjene,
Pa mi vaše blato duše se ne prima.
Vi možete zato progoniti mene,
Ja ću ostat jednak, dok u čempresima
Zavičaja moga srce mi ne svene.

Ante Kriletić.

Po primorskom žalu lećah čedo malo
Za slobodnih dana ves'o ohojima
Gledao sam sunce, što nada mnom sjalo,
Motrih borbu mora s crnim grebenima.

Pazio sam, kako to valovlje jako
Bije o te crne izdubljene stiene,
Lomilo je more, al vidjeh jednako
Svedj grebene crne, a bijele pjene.

Izgubljeni ljudi isto tako svietom
Nastojite dušu ocrniti svima,
Vidjeh borbu mora sa hridinom kletom,
Pa mi vaše blato duše se ne prima.

Moju dušu čuva žar slobode sveti,
Sa poštenog puta niko je ne krene,
Ne će biti žrtvom vaših zamka kleti',
Vi možete za to progoniti mene.

Prietiti mi negvam, pa i samom smrti,
Rad muke me ne će hvatat led i zima.
Nije patnja kadra mog zanosa strti,
Ja ću ostat jednak, dok u čempresima

Tamo pokraj mora ne izdubu raku,
Da polože moje kosti izmučene.
Ostati ću jednak, dok u grobnom mraku
Zavičaja moga srce mi ne svene.



SIRENA.

Čudna djeva
Ljupko pjeva,
U tihi me zove val:
„Pusti“ — veli —
Svijet bieli,
Ovaj tužni, suzni žal!

Tu u moru,
U svom dvoru
Ja ti spremam krasan stan
Sred aliga,
Morskih siga
Novi će ti svanut dan.

Tu te čeka
Postelj meka
I djevica krasna tol,
Kano Lada
Divna mlada
’zliečit će ti svaku bol.

Po mašini
U tišini
S njom ćeš brati koralj cviet
I utrudjen
Sav uzbudjen
Na njenoj ćeš grudi sniet,

Snivat sane
Začarane
I slušati njezin poj — —
Momče milo,
Moje krilo
Tebe zove dvorac moj!"



SERENATA.

Tamburice glasak mili
Nad morem se tihim krili.
Struna plače
Sada jače,
Sada tiše,
Glas se gubi, pa izdiše!
I nosi te daleko
Sa sjevera toga
Do obala predivnih
Mora hrvatskoga,
I kaže ti kućicu
Med lovorjem skritu,
A na oknu djevojku
Krasnu, milovitu.
Pred njome je bosiljak,
Suzno joj je oko,

I nju nosi misao
Niz more široko . . .
S njenih usna glasak mili
Nad morem se tihim krili
U daljini,
Na pučini
Dva se glasa skupa sliju.
Dvije pjesme skupa mriju!



SNIEG KOD MORA.

Zaspalo je sinje more
Kano čedo sitno, malo,
Zapuštenim golim žalom
Bielo inje svuda palo!

Nad pučinom trudan galeb
Tužno mi se, tužno vije,
Kô da pita snene vale:
Gdje je sunce, da ne sije?

More šuti . . . a na njemu
Dvie, tri ladje usidrene,
Kano mlade nevjestice,
Sve u bielo odjevene.

Konop, križi, pa i jedra —
Sve je bielo sve posvema.
A jarbolu na vrhuncu
Gladni vrebac tiho driema.

I on sanja, kad je bila
Proljet krasna, proljet blaga,
A kraj njega ljuba mala
Toli mila, toli draga.

Ljubio ju pramaljećem,
Milovao cielog ljeta,
Pa je vijor zadunuo,
Došla za tim zima kleta.

Uginula po tom ledu,
Umrla mu mala drúga.
... Vrebac drhtnu... u val klonu,
Srvala ga teška tuga.

... More šuti ... mali vrebac
U njem vječni sanak snije,
Zapuštenim, golim, žalom
Bieli snieg se dalje vije!



BARKAROLA.

Tiho, tiho
More spava,
Djevojčice moja plava.
Pripravna je ladja mala
Do tihanog dodji žala ...
... More spava
Djevojčice, dodji, plava!

Lako, lako
Krenut ćemo,
Gdje je mirno, gdje je niemo
Valovlje se uspavalo,
A nad valom zasijalo
Nebo sjajno.
Dodji, dodji, čedo bajno!

Tamo, tamo,
Golubice,
Ljubiti ću tvoje lice,
Cjelivati tvoje oko.
Sviet daleko, raj visoko . . .
. . . Slasti l' svete,
Ti si došla, rajsko diete!



RIECI GRADU.

Liepa, divna, puna milja,
A pred tobom sinje more,
Koje tebe blagosilja,
Ljubi tvoje krasne dvore,
Pravi vilin stan,
Hrvatske si krune bajne —
Sada tužne, nekoč sjajne —
Sjajni alem kam!

Liepa, divna, a nad tobom
Tužna majka tužno jada,
Kô nad grobom, svježim grobom
Zakopanih, zlatnih nada,
Jer si, Rieko, vaj,
U zagrljaj tudji pala,
Tudjinu si mlada dala
Ljepotu i sjaj!

Tvoja djeca otudjena
Još ti krivu ljubav jare,
A Hrvatska zapuštena,
Suzne oči joj krvare

Rad izdajstva tvog,
Gdje za grumen pusta zlata
Prezrela si rod Hrvatâ
I rodjeni log!

Povrati se rodnoj grudi
Otudjena milom rodu,
Pobornica i ti budi
Za hrvatstvo i slobodu.
Da usrećiš dom;
Tada ne će biti para
Diljem ljudskog pametara
Veljem slavlju tvom!



SNIEG PRAMINJA . . .

More spava — snieg praminja,
Priča valu usnulome:
O vječitoj zimi, ledu,
O sjeveru dalekome.

Val se budi, sluša priču,
Bolnu priču biela sniega,
A vijor se, tužni vijor
Nad valovljem razliega.

I sad cvili kano vapaj,
Sad kô uzdah s ledne strane,
Kô da plače na sjeveru
Naše dive zakopane.

Snieg praminja — more dršće
I ne može već da snije . . .
Krkoreći sjever kune
I sjeverne krvopije!



ROMANCA.

Igraju se vali.
A lahorić vije.
I sunce i nebo
Pučini se smije;

Igraju se vali,
Pričicu šumore:
O djevojci liepoj
Krasnijoj od Zore.

Bacila se mlada
U zagrljaj vala,
Jer je žrtvom kletog
Okrutnika pala.

Sada trune ona
Angj'oska divota
I morska joj trava
Čeocem se mota.

Burkaju se vali,
Vijor dunu jače.
I sunce i nebo
Nesretnicu plače!



NA MORU SI . . .

Na moru si vječnu vjernost meni dala.
Šumjelo je more, vjetrić se je smijò
Sa vrletne gore. Minu lahor ubav.
Na pučini sinjoj bilo opet tijo.

Drugomu si zatim u zagrljaj pala . . .
Sad razum'jem smijeh vjetrića sa gore:
Tvoju silnu kletvu, tvoju vječnu ljubav
Znao je on tada nestalnu kô more.



MOĆ LJUBAVI.

Podivljalo sinje more,
Dizalo je gorde vale,
Lomilo je čvrste stiene,
Kršilo je mirne žale.

A kad mjesec bliedi svanu,
Postalo je golubinje,
Podalo se cjelivanju
Mjesečevu more sinje.

A lahorak tihi noćni,
Sav zadivljen s toga čara,
Pošô s mora pričat svietom,
Kakva čuda ljubav stvara!



MLETAČKOMU LAVU NA BEDEMU.

Na bedemu drevnom povrh tihog mora
Uklesana prikaz čudnovata spava,
A lahorak piri oko nje i šumi.
Ne budi mi lava!

Ne budi mi diva! Poznajem ju sada,
Čudnovatu prikaz povrh sinjeg vala:
Krilati je lave — njegova je snaga
Svietom tresti znala.

Ha, eno će sada poletjeti k nama,
Zaurlikat grozno, razkriliti krila,
Probudit će Mletke, na našem će moru
Dić se njeg'va sila!

Al on mirno spava. Na brodici dolje
Hrvatski mornaru krasnu pjesan poje,
Pjeva svome zlatu u hrvatskom sboru:
Spavaj, janje moje!

A meni se čini ironija prava
Ona pjesma krasna za krilatog lava,
Kô da njega patre one zadnje rieči,
Njega, što sad spava!

Kako slatko driema, a ostatak njegov
Na samrtnom logu mojem rodu prieti,
Al moj narod stupa pod hrvatskim stiegom
I tako se sveti.

Svud hrvatska pjesma razlieže se krasna
Nad pomorjem veljim poletna i živa.
U predaju, priču sad se gubi snaga
Prekomorskog diva!



NOTTURNO.

More snije,
Bliedi mjesec lije
Svoje trake po širokom svietu,
Priča krasne
I ljuvene basne,
Čarne priče ljubičinom cvietu.

Slatko spava
Ljubičica plava,
Tajnom čežnjom svoja perca širi.
Oko ljube
Tiho sve se gube
Lahorići i noćni lepiri!

U daljini
Sinjoj na pučini
Plovi lako hitri brodić mali;
U njem dvoje
Čarne zviezde broje,
Pa se ljube, da ne bi zaspali!



NA OPATIJSKOJ OBALI.

More . . .
Silno, jako, tako tiho,
Kô čedance malo,
U nevini što se sanak
Za čas uspavalo.
Sinje more ne, ne spava —
Je l' to sanak ili java? —
Iz njega se dižu sjene
Zovu mene.

Divi
Svi su, a trobojnim znakom
Još iz drevnih dana,
Kad domaja nije bila
Spêta, raztrgana.
Tu viteških ima glava
Još iz dobe Tomislava.

I on tu je . . . pusta zlata . . .
Kralj Hrvatâ!

Kralju,
Rieč mi dršće, noga kleca . . .
On na Rieku zirne,
Jeca — u njoj kobnu gleda
Sudbu domovine!
Tužna majko — gorko lane
Tihi val se tiho gane,
Silne dive, kralja skrije,
More snije . . .

More . . .
More spava — narod driema,
Učka već se ruji,
Opatijskim bajnim gajem
Bude se slavuji:
Tebe zovu, mili rode,
Na mezevo, pir slobode!
Moj sokole uspavani,
S t a n i, p l a n i!



HRVATSKOJ ISTRI.

Gdje je pjesma, lira gdje je,
Da divote pjeva tvoje:
Žarko sunce, vječno cvieće,
Tiho more i osoje
Povrh vala, gdjeno stienjak
Začarane pjesme vije,
Gdjeno slavulj slavska ptica
Miloglasne glase lije,

Za večere gdje se skladna
Diljem mora umirena
Prelijeva naša pjesma
Sa pripjevkom „trana nena."

Slab sam pjesnik, a ti krasna,
Istrijo mi, zemljo mila,
Boravište odabrano
Bajoslovnih naših vila.
Tu si one gniezdo svile
I tuj krasne kolo vode,
Gajem šeću, šumom lete.
Čarnim morem čarne brode.
Ti si njima stanak mili,
U tebi im nebo prija,
Zlatna kruna vilin-stana
Tvoja im je Opatija.

Ipak nije more sinje,
Što te meni dragom čini,
Ni lovorje viek zeleno,
Ni to sunce u vedrini.
Draga si mi, Istro divna,
Jer hrvatsko ti si diete,
Trobojni se jerbo vienac
Oko tvoga čela plete.
Tvojim morem, tvojim poljem
Hrvatska se pjesma gubi . . .
Zavičaju, Istro mila,
Stog te moje srce ljubi!

Kunem ti se grobom majke
U zanosnom svetom žaru:
Cieli život svoj posvetit
Tvoje sreće na oltaru,

Pjesmom svojom narod budit.
Da ti lance teške skine.
Da te vrati milom krilu
Hrvatske nam otačbine.
Da joj klikneš jednom, Istro:
„Evo, danas kćerka tvoja
Povraća se k tebi sretna,
Zagrli me, majko moja!“



U BOKI.

ore sniva. Lovćen spava. Pokraj žala sve se biela
nizala kô alemlje čarovita. sjajna sela.

i ona sniju danas staru slavu. prošle dane
rnaricu glasovitu i mornare odabrane.

d se Boka svietom znala s diva svojih, svoga blaga.
pa jedro . . . izda more . . . klonula joj danas snaga.

ale su uspomene: drevne crkve. dvori liepi,
o njima unucima pjesmu pjeva guslar sliepi.

unce ga isto velje sa vedrine sluša žarko.
mu veli: što ćeš. mòre. sudjeno je valjda tako!

sma gine . . . a pod plamom sunca sve se budi cvieće.
da divnoj nosi Boki novi danak nove sreće.

ad prvi cvietak digô k nebu stidno malu glavu.
ću topa orljavinu i zvonova velju slavu.

etak drhtnu . . . poljubi ga prestrašena sunce vruće.
Ne boj mi se — pa mu šapnu — svijet slavi
uskrsnuće!

Cviet zamiri, top se ori, zvona zvone . . . sto slavuja
Kô da pjeva „gore srca“, tužni sviete, aleluja!

Sve je sretno, samo pjesnik na staru se misô vraća,
Kad će Uskrs svoj slaviti razdvojena tužna braća?



ZAVADJENOJ BRAĆI.

Na žalu sam. Gledam splav,
Vijor ju zahvaća,
A s njome upravljaju
Zavadjena braća.

Rad inada bratskoga
Utonut će šajka,
S braćom će se utopit
Izmučena majka.

Složite se, smirite,
Upravite šajku
K luci sreće, slobode,
Spasite si majku!



NE SRDI SE NA ME!

Pitala me rana zora.
Zašto sam se tužan svio?
Ja joj rekoh: zoro rana,
Nisam zlata poljubio.
Da ga ljubnem, prošle bi me
Ove tuge, muke same . . .
E pa dodji, lane moje,
Ne srdi se na me!

Pitalo me žarko sunce,
Zašto su mi lica blieda?
Ja zatužih: Sunce žarko,
Gle, umirem baš od jeda,
Nemam zlata, da ga ljubim,
Il u usta, il u prame . . .
E pa dodji, lane moje,
Ne srdi se na me!

Pitao me bliedi mjesec,
Što me takva tuga mori?
Odvratih mu: srce moje
Od ljubavi žarke gori.
Nemam duše, da ugasi
Ovu vatru ove plame . . .
Dodji lane — noć je tiha —
Ne srdi se na me!



AMO K MENI . . .

Amo k meni, tužna dušo,
Što prevrćeš knjige stare?
Hladne su im hladne strane
Srca ne će da ožare!
Čemu tražiš vječnu tajnu,
Tä nebo ju vješto krije, — -
Odgonetke u toj knjizi,
Tužna dušo, njojzi nije.

Ne gonetaj, gledaj radje,
Kako brzi danci hrle,
Pa čemu ti lovor-listak
Neke slave neumrle?

On će pasti, tužna dušo,
Na starački vlas ti bieli,
A danak, što jednom ode,
Ne vraća se mlad ni vreli!

Hrlo, žurno, skoči k meni!
Ja sam pjesma pramaljeća,
Ja sam sunce, štono jednom
Sjaje samo povrh cvieća . . .
Sklopi strane — pa se živo
I veselo sa mnom vrti
I uguši mladim smiehom
Staru pjesmu kosne smrti!



30. TRAVANJ.

Sklonula je tužnu glavu
Moja vila raztužena,
Suzne oči oborila
Radi davnih uspomena.
Njena tuga silna, velja
I moga se srca hvata.
U ruci mi bolno zuji,
Tužno dršće struna zlata:
Glas joj slavi dva junaka,
Proti sili što su stala
Mačem pravde svoje tražit . . .
. . . Šuti, struno uzdrhtala!
O stratištu priča krvnom
Kaže onog kletog vraga,
Gdjeno mahnu . . . s bogom, divi,
Domovina plače draga.

Svete sjene, dična desna
Već vam davno, davno trune,
Ali Hrvat još vas žali,
Ubojice vaše kune!



STUDEN.

Granjem struji bôni vjetar
I sluša ga šuma niema,
Priča lišću o ponoći,
Za kôm više dana nema.

I trese se svelo lišće,
Jeca nekud suho granje.
Cielom šumom jedan ajmek,
Gorko jedno uzdisanje.

Struji dalje bôni vjetar
U grobišta puna sviećâ,
Puna suza i uzdaha
Žute trave, mrtvog cvieća . . .

Tu vjetrova tužna priča
Sivom nebu suze krade
Lišće pada na grobove
I na mrtve ljudske nade.



SNIJEG, SNIJEG . . .

Snijeg, snijeg! Cieli Pariz
U čarno se skrio velo,
Nema grieha ni crnine,
Svud lijerje niklo bielo.

Ali vrebac, mudra ptica,
Sve se vrti, sve se pita:
Bože mili, je l' ta narav
Katkad taman hirovita?

Gle ju jutros, gdje zaodje
Babilonsko oto lice
U odielo pirno, bielo
Neporočne djevojčiče!



JADIKA.

Jadikovo drvo
Bliede grane svija,
A kroz granje lako
Lahorić ćarlija . . .

Ne svija se drvo
Od obiesti mlade:
Čudne priče šapće,
A mnogo ih znade

Sve su tužne, tužne,
A spomen ih budi —
Raznosi ih lahor
Po srcima ljudî.

— Ima priča takih —
Duša ti se ciepa,
Kako mrije ruža
Prevarena, liepa,

Sunce tone . . . zapad
Od stida se žari.
Veselo se krile
Samo lešinari — —

Ima opet drugih
Lednijih od leda,
A jadici sve ih
Zemlja pripovieda . . .

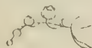


SMILJE I BOSILJE.

Mlado momče poljem šeće,
Pa ubire čarno cvieće:
Rujne ruže, ljube mave
I metice mirisave — —
Okitit će svoje milje
Smilje i bosilje!

Reć će ruža miloj grudi,
Da za njome momče žudi,
Reć će ljube sitne, mave:
Drage su mu oči plave,
Otkrit će joj žarko milje,
Smilje i bosilje!

Sastat će se zatim oba,
Zavjerit se sve do groba,
Ljubit će se poljem, lugom,
Ljetnim danom, noći dugom,
Ljubce znat im samo bilje,
Smilje i bosilje!



MLADOJ KRABULJI.

Velika je dvorana . . . svuda cvieće miri –
Vrti mi se, krabuljo, samo živo vrti —
Po dvorani veseli sad se valčik širi,
Vani urla oluja i priča o smrti.

Ti si tako dražesna, živahna i mlada,
Opojena mirisom u alema sjaju,
Ne poznaješ nevolje, ne poznaješ jada,
Samu sreću susrećeš u tom tužnom kraju.

Vani urla oluja, gusti snijeg prše,
Bieda stupa s nesrećom, suze ljudstvu dieli :
Smrt i glad i nevolja svoje djelo vrše,
Tebe ovdje zlaćani sanci zanijeli.

Uz tebe je miljenik, šapuće ti vrelo
O ljubavi vatrenoj, vjernosti do groba:
Tebi srce trepeće, žari ti se čelo . . .
Vani demon odurni smieši se i zloba.

Ona znade: pepeo postaje od žara
I vidi te biednicu, zapušteno diete,
Gdje ti spomen podgriza srce sred njedara,
Gdje ti vienac čemera i nevolje plete!



SPLEEN.

Sitna kiša sipi i sumorna magla je pala
Kô aveti kuće se dižu mrkoga izpod neba.
Ljudi, gle, prolaze niemi, mnogi su žedni i gladni.
Idu tom očajnom tamom, da traže koricu hljeba.

Magla pada sve gušća i kiša sve sitnije sipi.
Kuće se čine kô groblja, ljudi ko pretužne sjene:
Ja čujem sirote jecaj posljednji, bolni i vajni.
Ja čujem sramotni hihot, slušam joj korake liene . . .

Ona to prolazi gradom ogromna, stravna i suha,
Ide te izkapa jamu umornom ljudstvu tom jadnom.
Da mu, kad najljepše sanja, ili se najbolje ćuti.
Zatvori snatrive oči kosturnom desnicom hladnom.



U ATELIERU.

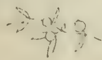
GOSPODJICI SLIKARICI JEANNE GARNÈS.

Sunčeva se traka gubi kroz prozorak atelierom.
Isusovu svetu glavu ljubi trnjem okrunjenu,
Ljubi oči uzdignute k rajskom svodu čvrstom vjerom.
Štono mole milost neba za tu zemlju izmučenu.

I treperi traka sunca nad sličicom, nad nevjerom.
Dršće traka, dršće bôno, gleda strtu mladu ženu.
U ruci sa salomljenim uvenulim bielim lierom
Na razkrižju veljeg svieta tako samu ostavljenu.

Treća slika: stara žena kraj ognjišta prede mirno.
Mirno prede, o dnevima mladosti je sanjat stala.
Kad je za nju bez oblačka bilo nebo uviek pirno.

. . . Na fotelju živa slika: slikarica mlada sanja
O triumfu svoga kista, tà njemu je žrtvovala:
Ljubav svoju, svoje srce i sve sanke mladovanja!



TRI PJESMICE S JEDNE ŽICE.

U proljeće baš u rano
Ljubav ide gajevima,
Sije rime, sanke sije
Medju ružam, liljanima.

Tihi lahor za njom piri,
Krade čarne šare cvieća,
Bojadiše sto krilašca
Lepiricam pramaljeća . . .

A pjesnici vilenjaci
Vide cvieće i lepire,
Zatravljene pjesme poju
Sve uz pratnju ljupke lire . . .

* * *

Procvala je ružica;
Aj, zašto mi cvate?
Procvala je ružica,
Da ju berem za te:

Da se njome okitiš,
Pa da se zastidi,
Kada rujne ružice
Na tvom licu vidi,

Jagodice, štono se
Svih ruža ne srame,
I što cvatu rumene
Samo, dušo, za me!

* * *

Slavuj pjeva.
A slavka se budi;
Novo srce
Igra mi u grudi.

Suncu, cvieću
Pjeva gjulabije
Ne zna zime,
Dok se sunce smije!



OBLAK.

I bio je oblak sitni,
Ružičasti oblak mali,
Prepun sjaja, prepun zlata,
Jer ga svega sunce zali.

Mali mu je slavulj pjevô
Ponajljepše svoje pjesme,
I gledô mu čarnu sliku
U dubini bistre česme.

I bio je oblak mali,
Ružin-boje i od krina,
A iz njeg je ipak crna
Rodila se olujina.



JESEN.

Uginuli ljupki vjetri,
Sada samo vihor šumi,
Puni su ga u planini
I u gori mirni drumi.

Od bojazni lišće pada,
Nekud strepe jadne ptice:
A daleko k jugu lete,
Da se spase, lastavice.

I umire nježno cvieće,
Rujne ruže već su mrtve,
A vihor se smrću druži,
Ismjehiva tužne žrtve!



KRVAV MJESEC.

Krvavi se diže mjesec,
Mora da je sa visoči
Opazio, gdje je jošte
Sred tog kraja krvca toči.

Malo zatim svijet začu
Jakih vihra družbu cielu,
Pričat mraku što se spušta.
Novu priču o Abelu . . .

A gavrani crni na to
Lete sretni sa visina,
Gdje još nije uginulo
Kleto sjeme od Kajina.



CHANSON.

Tiho potok teče,
  Mirno struji krajem,
Uspavanku pjeva
  Pod mjeseca sjajem . . .

A vrbe se tresu
  Nad potokom snene,
I uzdišu tiho
  Kano zalubljene . . .



MLADOJ SANJARKI

U SPOMENAR.

Leti dalje, biel leptire,
  Angjeoska dušo mila,
Da te pratim, ja bih samo
  Pokidao tvoja krila.

Ja ne želim, da ti sunce,
  Sjajno nikad ne omrkne:
Ali sunce onom tamni,
  Tko iz moje čaše srkne.

Podji svietom svojih sanja . . .
  Ja bih tamu noći svoje
Mogô samo da ulijem
  U bjelinu duše tvoje!



TRI SJENE.

Nadjoh se na stazi trnovoj i tamnoj,
Dvie su sjene putem zagrljene išle.
Smijale se obje neiskrenim smiehom;
Mišljah, da su sestre, kad su bliže prišle.

A ipak su bile ljubav to i mržnja!
Jedna svijet diže, druga svijet gubi,
Al na licu toga čitat im ne mogoh,
Kad i ljubav mrzi, a i mržnja ljubi.

Za njima je sama treća sjena išla,
Nekud tužna, kô da svijet žali pusti —
To je bila samrt, u nje vidjeh samo
Iskrenost u gorkom smiehu joj na usti'?



NA POVRATKU.

Opet ćutim milu zraku
Južnog sunca, što me pali,
Pozdravlja me povjetarac,
Uzigrani morski vali.

Prepoznajem svaki grmak,
Svaku stazu, svaku kuću –
Ovo su mi pravi puti:
Do sad bijah na bezpuću!

I vraćam se tebi, zemljo,
Izmučeni rodni kraju,
Da ti brišem suzne oči,
Da te tješim u tvom vaju!



TRI MELODIJE.

Bljesnula je zviezda zlatna,
Bljesnula je na vedrini,
Uginula, zgasnula je
U velebnoj u praznini.

I sada je pusto, pusto,
Gdje je ona sjala prije;
Ah, ondje je mrko nebo,
Kako mrko nigdje nije!

Kô nada je uginula,
Što je jedva klijat stala
I smrtnik se samo pita:
Čemu li je onda sjala?

* * *

068Dršće svieća na mom stolu,
Jeca vjetar tihom noći,
Najteži mu jecaj čujem
Uz prozore moje proći.

Nije vjetar, to su — duše,
Što su prošle s zemlje ove,
Bez ljubavi, bez užitka,
I bez palme lovorove

Slegao se vani vjetar,
Svieća se gasit zače —
To slušaju mrtve duše,
Kako moje srce plače!

* * *

Svjetlila je na mom nebu
Zlatna zviezda u svom sjaju,
Tješila me, pričala mi
I o sreći i o raju.

Aj, kako sam sretan bio,
Brojio sam trake njene
I brao sam same ruže
Diljem ciele vaselene.

Svud sam čuo rajske pjesme,
Svaki mi se cvietak smijô
Nu okle te, crn oblače,
Što si moju zviezdu skrio!



BOŽJA SLOVA.

Kad je Višnji dokončao
Svoje djelo veličajno:
Šume, gore i doline,
Rieke, more to beskrajno.

I pustio prve ljude,
Da se po tom raju šeću,
Da se dive pjevu ptica,
Milmirisnom čarnom cvieću,

Tad je Višnji svetom rukom
Po vedrini pisat stao
I sudbu je ovog svieta
Na vedrini zapisao...

Zahman nam je slovo tražit,
Jer po danu sunce sije,
Od tog sjaja našu sudbu
Nama možno čitat nije.

Po noći se zviezde smieše
I mjesec se bliedi ljeska,
I gube se sveta slova
Sred tog zlata, sred tog bljeska.

A kad nema žarkog sunca,
Zviezde zlatne kad ne siju,
Tada Božje sveto pismo
Oblačine mrke kriju!



RUŽE I LAHOR.

U bostanu rujne ruže
Tihomu se vjetru tuže:
Naš lahore lakokrili,
Oj, vjetriću blag i mili,
Ti nas ljubneš jedva o'dje
I već dah ti dalje podje.
Da cjeliva ljube mave
I lijere mirisave.
Tako varaš, kudgod kren'o,
Jadno cvieće nesmiljeno!

Odgovara lahor mali
Rujnim ružam sve u šali:
Bog me posla, da sve ljubim,
Da se svuda svietom gubim,
Te da istim nježnim daškom
Hladim ružu, cviet medj maškom
I da moja ljubav čista
Za sve cvieće bude ista!

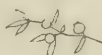


ORGULJICA.

Orguljica vani tugaljivo širi
Neku pjesmu staru izgubljene sreće.
U susjednom skvaru polegô je snijeg
Za proljeća kano milovito cvieće.

Ja se sjećam dana – ah, tako su dugo ...
Ja se sjećam dneva – uspomene gonim
Orguljicu pratim, gledam snijeg bieli
I to sivo nebo i sve suze ronim.

Po mekome sniegu sad se gone djeca,
Veselo ijuču bezbrižna i živa — —
Ja ih gledam veće za zimskoga dana
Sa nadama mrtvim ispod neba siva!



I MNOGO SAM PUTA VEĆE ...

I mnogo sam puta veće
Htio razbit svo lire;
Čemu da se moje pjesme,
Čemu da se svietom šire?

Za tih časa čudna žena
Stajala je viek kraj mene,
Kupila je moje suze
I uzdahe — uspomene.

Ja sam njene oči gledô,
A u njima svoje boli,
Pa sam bio časak pjesnik,
Što na grobu majke moli ...

Časak opet rob, što plače
Mrtve sanke i čeznuća,
Il se nada sreći roda
Pojuć pjesmu uskrsnuća!

I još pjevam, ah, i uviek
Sred tišine i sred mira.
Kad sam tužan — — dodje sjena.
Pa u moje žice dira.



SILNIKU.

Ne bacaj se blatnom rukom
Na svetinje moje.
Jer ih nije kadro pojmit
Tudje srce tvoje.
Ne rugaj se rodu mome,
Divu od vjekova,
Što za platu danas plače.
Stenje sred okova.

Poštuj moju ljubav žarku
Za majku junakâ,
Za Hrvatsku ovjenčanu
Svjetlom zlatnih traka,
Što je slala svoju djecu
Na razboje klete,
Da prosvjeta vama lakše
Lovor vience plete!

Moj je narod branič Krsta
Svud kô junak stao,
Desnom rukom vašu sreću
Spasiti je znao,
A sebi je stegn'o više
Negve oko tiela
I zario jače vienac
Trnov oko čela!

Na Golgotu vodila ga
  Vaša harnost pusta
I pelinom kvasili ste
  Patnička mu usta.
Na križ ste ga raspet htjeli,
  Da umine s vida . . .
. . . Sad mi reci: — da l' je barbar,
  Ili Leonida?

Onamo te! Mač mu pusti,
  Da te lance skine,
Da se rod moj davnoj sreći
  Po zasluzi vine,
Da s Golgote teških muka
  Sadje sa vrhunca,
Sav obasjan sjajem s neba
  Spasonosnog sunca!

U RUCI . . .

U ruci ti moja ruka
I gledam ti čarne oči
I ne ćutim tužnu jesen,
Što svijetom hrla kroči:

Ništeć lišće, lomeć granje
I koseći zadnje cvieće — —
Ja te gledam . . . tvoja ljubav
Meni čara pramaljeće!

I što vani kiša sipi,
I što vani vjetar huji,
To za mene zatravljena
Pjesan poju svi slavuji!



ZIMSKA PRIČA.

Lete, lete pahuljice
Lagane i male,
Tihim zrakom nestašne se
Igraju i šale.

Sad na plašte, redje opet
Na zemljicu lete,
Zimska vila crnoj zemlji
Košuljicu plete.

Vidjela ju, gdje je gola
Bez lišća i čara,
Smilila se zimskoj vili
Ta zemljica stara.

Po bostanu svoga carstva
Sakupila mile
Angjeliće heruvine
Krasne, zlatokrile.

Pa im dala srca biela
Uvenulih liera,
Na zemlju ih neka siplju
Diljem svakog smjera.

Angjelići poslušaše
Caricu si vilu
I brzo su započeli
Svoju igru milu:

Lete, lete lierska srca
Nevina i čista,
I divotom angjeoskom
Sva se zemlja blista.

Svud se bieli bielo granje
Gora i planina,
Ciela zemlja sad se čini
Srcem heruvina.

Samo ljudi — jerbo tajna
Nije znana svima —
Vele, da to snijeg prši,
Da je došla zima!



JESEN.

Lagani vijor krajinom pustom
Uzdišuć bôno grobištem lieće;
Tužnim pod nebom svenuto krasno
Umire cvieće.

Gjurgjice, zbogom, lijeri bieli,
S bogom mi i vi, ružice rujne . . .
Eto nam dana maglenih tužnih
I zime nujne.

Doba bez sunca . . . u njoj se slike,
Vraćaju umu prošlosti ljute.
Evo ih, jao, mojim pred vidom
Žalobne krute:

— Kišica sipi . . . povorku tužnu
Prati svećenik . . . sprovod to kreće . . .
. . . Majčice, gdje si? — — jesen je nujna —
Umire cvieće!

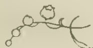


TUŽNA PRIČA.

Tiho sjaje bliedi mjesec,
Čempresovo granje ljubi,
A med granjem nekud tužno
Lahorak se snužden gubi.

Piršće čempres, priča priču:
O grobištu zapuštenom
I o nadi polomljenoj
I o srcu prevarenom . . .

Ganuo se mjesec sjajni
I nebesa suzit stala,
A na grobu zapuštenom
Biser rosa zasijala!



KUĆARICE STARA . . .

Kućarice stara, taman pokraj mora
U zatonu drage ja te vidjam bielu
I još gledam, gdje mi mog djetinstva zora

Čini krasnom širnu veselenu cielu:
I dječicu motrim, gdjeno morem pliva
Na cjelovu sunca, gdje se suši vrelu.

A duša joj samo tek o sreći sniva —
Kô i moja tada . . . Gle, na barke leti
Vragometna četa pustopašna, živa.

Kamenjem se ribam sa brodice prieti,
I valovlje gorko šibicama plete,
Kano da će slaba to more raznieti . . .

Eno me medj njome. najmladje sam diete:
Nastradat bih mogô — čuj sa žala glase.
To me kući zove zebnja majke svete.

I kliče mi ljupko — prestravila sva se
I ja letim k njojzi — — ona k meni kreće.
Poljubi me živo — ponajsladji čase!

Ah, ne mišljah tada. da uminut sve će. —
Ne. ne znadjah jošte, da i groblja ima.
Gdje se smije sunce. gdje i lepir lieće . . .

Uminulo sve je . . . Došla zbilje zima.
Odniela je sreću. razniela je sanke.
Zakopala majku medju čempresima . . .

A ona mi djeca sada traju danke.
Kô mornari svietom bore se za koru.
Igračkom su mora posred plavi tanke.

Ne vidjaju više nikad sretnu zoru,
Kano što su nekoč na majčinu krilu,
U seocu tihom, u rodjenom dvoru . . .

Ali tamo jošte, u zatišju milu,
Stoji eno selo, milotno i bielo
I odgoja djecu — nestašnu i čilu.

I ona se čeda, kô nekoč, zacielo
Igraju po žalu, po ropinam skaču
I šiba ih more, pali sunce vrelo;

Vesela i živa smiju se i plaču,
I brodice grade sitne od papira,
Cviet im nade buji i u samom draču.

Ali sudba kroči na stotinu hira
I svijetu šapće: nema stalne sreće,
I tekar je tamo luka pravog mira,
Gdjeno žarko sunce grobno ljubi cvieće!



PROCVALO JE . . .

Procvalo je mlado cvieće
Svud po gaju, polja širom,
Pa se ljubi s žarkim suncem
Sa lahorom i leptirom.

Kô da ima svoje nade,
Kô da ima svoje sanke,
Cvjetne sanke i čeznuća:
Proljeća si sretne danke.

Poput ljudstva i ono je
Porod ove smrtne grude,
Pa kad minu sretni dani,
I to cvieće prahom bude . . .



PRUŽI MI RUKU . . .

Pruži mi ruku, angjele,
Prati me kroz taj sviet,
Gdjegod ti nogom stupiš,
Niknut će svuda cviet.

Ja trpim, stradam nevoljan
I samo suze znam . . .
Pruži mi ruku, angjele,
Da tud ne lutam sam.

Kada me tuga savije
I satre gorki vaj,
U tvom ću opet cjelovu
Izgubljen naći raj!



UVELOJ RUŽI.

Uvenula ružo moja,
Gdje leptirče sad je bielo,
Što ti jednom cvjetno srce
U proljeće zanijelo?

Gdje je onaj lahor tihi,
Oko tebe što se vio,
Što se kleo, da on nije
Druge ruže poljubio?

Leptira je opčarala
Mladja ruža — sestra tvoja,
A lahorac? Bol ti štedim,
Uvenula ružo moja!



U ALBUM.

Budi angj'o. Svojom rukom
Ti utiri suzne zjene,
Blagom rieči tješi tužne
Nevoljnike izmučene.

Budi krotka kano janje
I umilna, a ne tašta.
Bud' onakvom, kakvom mi te
U snu čara moja mašta.

Hrvatica budi prava,
Ponosi se rodom svojim,
Tad ću rado sdružit, dušo,
Moje mlado žiće s tvojim!



PJESMA MOJE ZLE KOBI.

Lomila je silna bura,
Širila se svietom zima,
Ledile se svete suze
Na nebištu angjelima.

Kano inje padale su
Na strveno mrtvo cvieće,
Na propale krasne nade,
Na grobište ljudske sreće,

Čudan lahor zapuhnuo . . .
Iz angj'oskih suza sveti':
Niknule su ljubičice,
Potočnice, čarni cvieti.

Kol'ko suza ja prosuzih,
I nit niknu stručak cvieća,
Nit uskrsnu moja majka,
Niti rodu davna sreća!

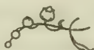


PROLJETNA PJESMA.

Lastavice vratile se, slave novo pramaljeće,
Svuda pjesme mladih ptica, svuda smiešak nove sreće.
I vraća se stara igra o ljubavi i o maju,
O cjelovu prvom žarkom i o prvom zagrljaju.

Sve se opet budi snažno i vesele čeka danke
I u mašti razigranoj mnogi plete slatke sanke,
Samo moje srce mlado više niti snivat ne će
U njemu je žar ugasn'o i uvelo prvo cvieće.

Ipak jedna iskra jošte u njem katkad časkom sine,
Po njoj još bi planut znalo, tek za sreću otačbine.
Tad bi našlo u prikrajku možda jošte cvieća malo,
Kojime bi narod sretan i slobodan ovjenčalo!



SMILUJ NAM SE!

Davno tomu, što si umro
Na Golgoti, na raspelu,
Da od grieha svijet spasiš,
Vaselenu tužnu, cielu.

Jecaje Ti zadnje svietom
Odnio je vjetar s gore,
S užasa se svijet tresô,
Lomilo se sinje more.

Ali svijet nije čuo
Vapaje Ti zadnje, Bože,
Ljudstvo osta staro ljudstvo:
Teške krivde svud se množe.



Brat na brata ruku diže,
Svuda zemljom krvnog pira —
Smiluj nam se, pa nam pošlji
Golubicu s granom mira!



MOJE EVANGJELJE.

Ja stupam u taj svjetski boj
Sa vjerom i sa nadom
I spreman sam se boriti
Sa svakim crnim jadom.

I klonut ne ću nikada,
Viek dizat vedro čelo,
Prot himbi, proti nepravdi
Vojevati ću smjelo.

Sirotu ja ću bodriti
I tješiti ću jadna,
I kruh ću rado dieliti,
Kad brata sretnem gladna.

I roba ja ću nastojat,
Da izbavim iz tmice,
A bičem svedj ću šibati
Sve podle izdajice.

I past ću trudan napokon
Opraštajući svima
I najgoremu dušmanu,
Al nikad izrodima.



*

CIGANICI.

Evo ti ruke! Gataj! Proreci sreću meni.
  Sreću!? Dà, znadem jad...
Pravo si rekla: Kalež da muka ispih veće.
  I ako sam jošte mlad.

Nemoj mi svrhe gatat. Ostavi ruku moju —
  Pali me pogled tvoj.
Kako si liepa, i takva srćeš svietom svuda
  Sama kroz životni boj!

Jesi li netaknut lijer? — Šuti, znadem ja veće:
  Na usnu laž će ti doć.
Zlato te smami — — čistu mlad te gospodar sveo.
  Dušom ti omrkla noć.

U kutu djavô se smijò . . . angj'o je plakao sveti.
  Otac i divlja ti mat
Dokle na stepi pustoj za onaj se bìli zvjerski
  Za gadni novac zlat . . .

. . . Sada se skitaš krajem, gataš i jošte nudjaš
  Ljubavi uveli cviet...
Čemu si krasna došla u ovu dolinu suza?
  Oh, kako je tužan sviet!

Bježi! Bit će ti jednom snemogloj, staroj, bliedoj
  U pustu bolnicu poć — —
Umriet ćeš sama kô pašče — — djavô se cerit u kutu,
  Padat će mrkla noć!



ANTI MIHANOVIĆU

U SLAVU STOGODIŠNJICE RODJENJA.

Kad te zan'je, žarkog sina,
Naša zemlja — raj na svietu,
Ti nam spjeva himnu svetu:
„Liepa naša domovina!“

Planu po njoj otačbina,
Svako srce po njoj gori...
I danas se ona ori
Preko gora i planina.

Ona bratskim vezom veže
Sve Hrvate rodne grude,
S njome jednom cilju teže:

Iza muke — iza kina
Da nam opet jedna bude
„Liepa naša domovina!“

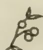


VJETRIĆ VIJE.

Vjetrić vije, kosi cvieće,
O tom suncu što je cvalo,
S lepirima što je bielim
Cvjetne sanke prosanjalo.

Vjetrić vije... smrti zamah
I na me će kobni doći...
Sve će moje zlatne sanje
Prekriliti kreljut noći...

Dignut će se crni križu
Iznad proste rake zdene,
Gdje će svršit moje nade
I sve mile uspomene . . .

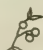


DVIE ZVIEZDE.

Nebu sa visine
Dvie su zviezde pale,
Učenjačke glave
Pravdati se stale:

— Da l' su pale zviezde
U to sinje more,
Il u krilo kakve
Nedohodne gore?

Janje moje bielo!
Od njih ne uoči
Jošte nitko stalno
Tvoje sjajne oči!



TIHA NOĆ JE . . .

Tiha noć je: ruža sanja
O leptiru bijelome,
Što joj danju ljubav otkri
Baš pri žaru sunčanome.

Ona mu je dala mlada
Prvi pelud, da ga pije,
Dala mu je miris prvi —
Zatravljena o njem snije.

Leptir bieli spava tiho
Na laticam ruže druge,
Kojoj otkri žarku ljubav
U tišini noći duge.



MOJIM SANCIMA.

Kud letite, moji sanci,
Kud letite u daljinu,
U tu tamnu, vječnu nojcu,
U tu crnu pustolinu?

Ostanite još kod mene,
Tješite me, sanci zlati,
Kôšto eno tješila me
Nekoć moja mila mati.

Koliko ste zlatnih zviezda
Htjeli skinut smjelo za me,
Pa su sve te zviezde pale
Ugašene posred tame!

Koliko ste čarna cvieća
Sipali mi iznad glave — —
Sve to cvieće danas leži
Mrtvo posred svele trave.

Prebrzijeh nekud krila
Vas mi moja sudba šalje.
Vi se samo nasmijete,
Pa letite žurno dalje.

Ja ostajem i opažam
Duše sjetne i snatreće,
Kako s vašim biegom gine
Uviek nešto moje sreće!



ODZIV TALIJANSKOMU PJESNIKU PJESME

U SLAVU

G. TARTINIA.

A quei, che spinti da ingordigie insane
Sorgono baldanzosi,
Fermi direm: temerità è la vostra,
La legge è scritta, questa terra è nostra!

Dr. Nazario Stradi.

Po koji lav
Obasjan trakom sunca žarka,
Kamenit snije, povjest priča
Venec'je silne, gordog svetog Marka . . .
. . . Po koji lav . . .
Al mletačkoga biča već nema,
Ta moć i sila čvrst mu sanak driema!
Po tihom žalu
Zanosit piev hrvatski se diže,
Iz hrama selskih pod nebo sad siže
Hrvatska riječ Višnjemu u hvalu!

To je kraj naš,
Jest naša Istra hrvatska i mila,
I nema snage, nema tijeh sila,
Da majci našoj otrgne ju svetu.
Mi spremni za nju mrijet,
Pak nek se digne svijet
I neka rikne: zavičaj je vaš,
Mi dić ćemo se proti cielom svietu!
. . . Dok slatkim glasom Hrvatica zbori,
Dok pjesma krajem hrvatska se ori
U prkos sile, lava, ljutih paša,
Tu zakon pisan: ta je zemlja naša!

Venec'ja pade,
A tmurno nebo slavu, sjaj joj zavi,
Kô zviezda zgasnu . . . zasjat nema nade.
Nad njenim grobom podigli se „Schiavi".
Što lance vukli, za „signore" mrieli,
Što niz vam dali besmrtnika cieli . . .
Pa tko zna jošte?!
Našeg možda hreka, naše krvi
I umjetnik taj bio slavljen, prvi
Čarobni guslač bahor na violini,
Što vaš je danas veliki Tartini!
A vi kô psetu
Zadnjemu na svietu
Tek koru suha
I crvljiva kruha
Bacate nam evo od milošte!
Ne, sa krinkom dolje,
Mi tuj smo živi, danas tu smo jaki,
U našoj zemlji prezreni „Morlaki",
I ne damo već dielit zemlje naše,
Tirani, čuste l', čuste l', krvni paše?
To naš je kraj i naše ovo polje,
Kad slavska pjesma po njemu se lije,
Kad slavska molba pod nebo se vije.
I nema lava,
Da ubije „Schiava",
I nema orla . . . i morate znati:
Mi ne damo se više zakopati!



NOTTURNO.

Noć je tako tiha,
Nebo tako sivo,
Bez zviezde i sjaja
Tmurno žalostivo.

Mir je; samo vjetrić
Dune katkad jače,
Pod tim sivim nebom
Kô da nekog plače.

Pa zahuji opet
Sumorno i lieno — —
Il je angj'o umro,
Il je lijer sveno . . .



SKOČI...

Skoči, skoči, djevojčice,
Okiti se čarnim cviećem,
Pa poigraj živo kolo
Ovim mladim pramaljećem.

Tâ jednom se sunce smije,
Jednom traju mladi dani,
Pa ti barem neka prodju
Slatkom srećom ovjenčani!

Pjevaj, igraj, budi ševa
I lepirče budi bielo.
Veseli se... proljet bježi,
Studen širi zimsko velo.

Ti se raji i ne misli
Još na zimu, što već kreće,
Jednom samo svibanj nama
Pramaljetno siplje cvieće!



ETO SVIEĆE . . .

Eto svieće, eto groba,
Eto čeda zaplakana,
Pod tim humom čedu onom
Zlatna sreća zakopana.

Pada rosa, suza pada
Na grobište prve sreće —
Jedan hum, pa sreću krije? —
Začudno se pita cvieće.

Baš je tako. Na toj zemlji
Dosta j' prostor rake male,
Da zakopa sreću svaku
I najljepše idejale!



O JESENSKOM DANU.

Dan se smije svojim jarkim suncem.
A poljana svojim čarnim cviećem;
Nije jesen, to se zemlja sestri
Valjda opet novim pramaljećem.

Vinogradim razlieže se pjesma
Zvonka, ljupka trgačica mladi'.
Smrt je danas tekar stara piča
I bajke su svi ti zemski jadi.

Nisu priče — — i srcu je teško.
Kada čuje po tom vedrom danu,
Gdje se samrt u žalobnim kolim
Uviek silna vozi grobnom stanu.



UZ BISERNICU.

Oj, djevojko, modro oko,
Eto sunca, eto cvieća,
Eto ptica pjevačica,
Eto novog pramaljeća,
Oj! . . .

Slavuj sada slavku ište
I lepirče lepiricu,
A ja junak mladi momak
Tražim tebe djevojčicu,
Oj! . . .

Eh, pa dodji, modro oko,
Poigrajmo vilovito,
Proljet gine, ruža sahne,
Mladost leti strjelovito.
Oj! . . .



I TAJ LAKI POVJETARAC . . .

I taj laki povjetarac,
Što se mladim hvojam vije,
U to srce opet nove
Zamamljive sanke lije.

I to srce zaneseno
Posvud motri čarnu sreću
U sigranju lepirića,
I u mladom svježem cvieću.

Ah, ta kadkad ljudskom srcu
Izmučenom malo treba.
Da si stvori bar za trenut
Tuj na zemlji mrvu neba!



BONHEUR.

Ej, pa kadkad valja dirnut
U vesele, sretne žice,
Pjevat krasno majsko sunce,
Prvu proljet, ljubičice,
I vidjeti sve kroz dugu
Sa sto bojâ, sa sto šarâ,
Kroz nju smotrit bajnu vilu,
Što na zemlji nebo čara . . .

Pa ju zvati ljubko, tiho
I u mladu zelen poći
Ljubiti se, grliti se
Sve od zore, pa do noći.
Tà onako dosta suza.
Dosta boli život rije — —
Mladost leti, ej, pa nek se
Barem jednom srce smije!

Nek se smije . . . mlada ruka
Neka mladu ruku gladi,
Jezik neka šapće riječ,

Što taj kratki život sladi:
O ljubavi neka tepa
I o sreći i o draži — —
U trenutku zaboravi
Neka usna usnu traži!

Amo, dušo . . . mladost gine
Kano cvieće po dolini,
Ljubimo se kô se ono
Ljubi sunce na vedrini.
Ah, tako je liepo, voljko
Maštat samo, letjet, sniti — —
Pruži ruku, podji sa mnom,
Ne pitajmo, što će biti!



MOJE SRCE.

Moje srce to je more,
Olujno je nekoč bilo,
Mnogi orkan njime prošô,
Al se sada umirilo . . .

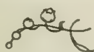
Tiho, tiho ono bije
Kao čedo blage ćudi
O litice vrlo krke,
Izmorene moje grudi.

Moje srce sad je more
Površine umirene,
Ponajljepši u njem biser
To su moje uspomene.



BASTOVAN I VILA.

Kiša pljušti, lišće pada, gine ruža preubava
Prava dika sveg bostana ta kraljica mirisava;
Kiša pljušti, nebo mrko, vjetar bolni svietom vije,
Al se isto mlad baštovan od radosti puste smije.
Spazila ga sa oblaka sa visine biela vila:
Ti se smiješ sad, kad gine cvieće šarno, ruža mila.
Kad je sunce jarko sunce crni oblak tuge skrio.
Kad je sumor, očaj kobni cieli svijet zakrilio.
Što je tebi, baštovane, što je tebi, mlad junače,
Da ti srce na tu tugu, na tu žalost baš ne plače?
— Što me briga, biela vilo, što se goli zelen-granje.
I što gine rujna ruža, kad ja imam svoje janje.
Svoje janje milovano, ponajljepše svoje cvieće,
Pa mi zimske duge noći nose čase prave sreće?
Što me briga, da to sunce već ne sjaje sa visoči,
Kad mi svietle, moja vilo, njene čarne sjajne oči.
Pa ću tako i sred tmice naći njeno bielo lice!



HRVATSKOMU RODU

PRIGODOM UMORSTVA ISTARSKOGA HRVATA

OKTAVIJA OSTERMANA.

Mrieli smo
Po poljanam, po krvnim i dalekim
Boj bijuć, braneć sveti krst,
Po razbojištim priekim
Za tudju slavu
Dasmo glavu . . .
I bili smo kô bedem čvrst
Od navala Tatarâ i mongolskoga dina
I svakog dušmanina.

Sa braćom smo se srodnom klali.
Što klanjala se Muhamedu,
Pretrpjesmo mi svaku tugu
I svaku znasmo biedu — —
Natopili smo krvlju našom
Dä, svaki grumen, svaku grudu
I mriesmo uzaludu!

A haran sviet?
Prekrasno ime dao nam barbara.
Razgrabio nam zemlje naše,
Uništio nam prava stara
I bič nam spleo klet!
To harnost bila, to nam bila plata,
Tä tko da mari jošte za Hrvata!?
Nek mrije oto pleme,
Što svoj je život za prosvjetu dalo,
I svojom smrću samo očuvalo
Tudje sjeme.
Evropo, hvala, hvala ti i slava,
Baš to je harnost prava!

... I hite vieci ...
Al umriet niesmo znali,
Prem udilj mi smo umirali!
Dä, svagdje, svagdje još nas ima
Na strah i trepet našim dušmanima.
„Mi živi grobna razbili smo vrata,
I još nas ima, ima još Hrvata!“
— — — — —
Čuj onu pjesmu?!
Ta to je riječ vrela
Mladića smjela
To Istran Hrvat pjeva.

A zanosom mu oko sieva.
Al divlja na njeg bacila se rulja:
— Što traži ova hulja? —
I nema onog, tko da „Šćava“ spasi.
Pa sabljam oštrim razn'ješe mu tielo
I srce su mu ugasili vrelo,
A majka kuka,
Hrvatica mati,
Tä rodjena je, da vjekoma pati!
Pa to je opet samo nova plata
Za raju tu, za barbarskog Hrvata!
— — — —
Oj, stante, kleta
Pobješnjela pseta!
A ti hrvatski rode stari,
Sa novom vatrom se ražari
I stani, plani,
Ti ponosito digni čelo,
Pa braći svojoj pomoćnicu pruži.
Kad ne će svijet, da joj se oduži!
Ti čvrsto pitaj svoja prava stara
I barbar budi.
Kad ti harni ljudi
Nadjenuše to ime od barbara!



JA SAM BIO ANG'JO MALI . . .

Ja sam bio ang'jo mali,
Kad sam na tu zemlju pao,
Kad sam kašnje ime majke
Ponajsladje tepat stao.

Imao sam krilca skrita,
Znala ih je majka moja.
Šaptala mi s toga ljubko:
Moj angjelče, dušo moja!

Zlokoban mi usud bio,
Ostavi me majka draga,
Pozvaše ju svetokrilci,
Do nebesnog tamo praga.

Ostah samcat — crno trnje
Raztrglo je moja krila,
A u srce tako čisto
Uvukla se mnoga hila — —

I sad, kad se tužan pitam:
Gdje su krilca, gdje su ona?
Sviet mi kaže oštru draču,
Pusto trnje vasiona.

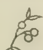
Po bostanu rajskom stupa
Stalno moja majka mila,
Kako li ću jednom do nje,
Bez angj'oskih svojih krila?



RUŽO MOJA.

Ružo moja jošte neubrana,
Neubrana i nemirisana,
Kako na te svako oko sieda,
Moje srce ne može da gleda!
Kol' te ljubim, kad bi, dušo, znala,
Ti bi za me samo mirisala;
S tog me primi ti za baštovana,
Ružo moja jošte neubrana!

Kad me primiš, presadit ću tebe
U svoj bostan, njegovat kraj sebe,
Tetošit ću nježnostim te svima,
Kriepit rosom, slatkim cjelovima,
Žarit suncem ljuvenim i jarkim,
Svojim gledom, svojim okom žarkim
Ciele noći i cieloga dana,
Ružo moja jošte neubrana!



HANDŽARU.

Moj handžaru, moj premili druže,
Danas za te ne cvatu mi ruže;
Prošlo doba boja i megdana,
Krvne borbe, al i slavnih dana.
Danas samo još guslari poju
Našu prošlost, pa i slavu tvoju.
Pjesma leti — tebe rdja bije
I od tebe sad koristi nije!
Što ću s tobom, što ću? Bog i vjera.
Prekovat te u sitna ću pera
Pa ću njima našu slavu staru
Pisat, druže, drevni moj handžaru!



ANGJEOSKA SMRT.

Vani sunce, a u sobi
Dršću tužno svieće,
Oko odra samrtnoga
Prosulo se cvieće.

Medju cviećem čedo malo
Smirilo se tijo,
Tā za ovu griešnu zemlju
Angj'o nije bio.

Po njem sjajno sunce trepće
Sa nebeske staze — —
To po tracim po svog brata
Kerubini slaze.



VERSAILLES.

Doletjele su vile za noći bajne, tije
U pustolinu vodu iz dalja nanijele
I posadile cvieće i šumne vodomete,
U tome raju zatim podigle dvore biele.

Po dvoranama nekoč tu kraljevi se vrzli
I Louis moćni vladar i Napolen silni,
Tu gušila je jecaj biedna Antonietta
I točila je suze u meki dušek svilni . . .

A danas pusti dvori, u njima uspomene
Po dvoranam se gube tek slike veljih čina.
Pred samrtnijem okom tu uzkrsuje opet
Francezka drevna slava i vječna veličina.

I sastaju se noću dva Ljudevita silna,
I Napoleon roči sve svoje gjenerale,
I Marija Leczinska tu sbori s Antoniettom,
I Marija Tereza prolazi kroz te sale,

A slavni Glück i Grétry izvode pjesme svoje
I gospodska ih sluša sva izabrana kita,
Još gospodjice glume prekrasne od Saint-Cyra
Estèru i Atalju baš glasa milovita.

A po basenim parka oživljuju sve nimfe
I grmi glas Neptuna i pjesma Apolona;
Al kada zora puca, od boli se kamene,
Jer dan im priča sudbu i smrt Napoleona.



PRISPODOBA.

Spuštenih jedara
Stoji ladja mala
Posred vala — —
Svud tišina gluha,
Ali eto ćuha,
Što se šalit stane
I ladja već brodi u daleke strane.

Moja duša stoji
Tužna, smalaksala
Sred tog kala
I plače i zdvaja,
Kô da nema više sreće niti raja — — —
Dah joj pjesme stigne
Sumor, očaj stjera — — dušu k nebu digne!



RAJA.

Gle, prolaze goli, bosi.
Satrveni, ogladnjeli,
Za koricu crna kruha
Borba im je život cieli.
I umiru u dubinam.
Il olujnom na tom moru,
I umiru, a da niesu
Ugledali ljepšu zoru.

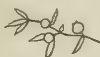
Kod kolievke već im majka
Pjevala je uspavanku
O bijedi i o gladu
I o mnogom crnom danku;
Kad su jedva prohodali,
Bilo im je trpjet veće,
Već su tada trnje brali.
Kad bar drugim cvate cvieće.

Gle, prolaze jadni, gladni,
Uz to sviet se bogat gosti,
A u njih mi kadkad nema.
Da oglodju niti kosti.
A taj svijet jošte trubi
I o bratstvu i slobodi
I jednakost za svakoga
Pita, koga žena rodi.

Ali gavan ne bi prišô
Vajnom bratu, pa bi rekô:
Amo, čelo to da ljubnem,
Kuda mučni znoj ti tekô!
Amo ruku ožuljenu
Na grud moju... mi smo braća.

Barem da se crnoj biedi
Tako makar muka plaća!

Bože mili, tâ bogatun
Doprinaša velje žrtve:
Daje plese i koncerte
Za sirote i za mrtve;
Još u hator ubogara
Kadkad velje svote piše . . .
Gdje ćeš jošte, da on svojom
Rukom biedi suze briše?!



JUNAKU BEZ OBRAZA.

Bježi! Ti si noćna sova,
Pred danom se kriješ,
Mrziš sunce, mrziš svjetlo
I u tami žiješ.

Niesi junak, da mi sudiš,
Jer ja sunce ljubim,
Žarko sunce, i po mraku
Nikad se ne gubim.

Ja sam sokô vitih krila,
Do neba se dižem,
Da rasvjetlim rodnu tamu,
Za zviezdama sižem.

A ti kupiš iz svog legla
Sve oblake crne
I na moje zlatne zviezde
Ruka ti ih grne.

U toj tmici našeg roda
Život ti je bolji,
Jerbo možeš s rajom lakše
Pazarit po volji.

Bježi! Ti si noćna sova,
Ja sam sokô smjeli.
Za te noć je magla, tmina,
A moj dan je bieli.

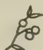


SABLASTI.

Tiho se, tiho nekud s daleka
Ljuveni lahor proljetni vije,
Pupaju stabla, bude se ptice,
Poljanom širnom sunce se smije.

Brzo će opet parovi novi
Grnut u polja, u ravni medj cvieće,
Da poju bajnu, znanu peanu
Mladosti, milja, žara i sreće.

Gledat će stabla vjekovna, drevna
Lica ta, srca, nove te žare,
Pa će upoznat mladom u svietu
Davne mrtvace, sablasti stare.



SUTON.

Mrak se spušta tamni — zapalo je sunce.
Na zapadu jošte obzor se rumeni,
Večernjicu širi izmorenim krajem
Kano predznak mira povjetarac sneni.

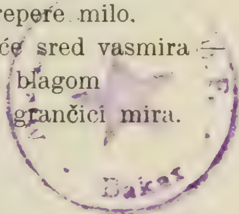
Pod nebom se krili neka čudna sjena —
Je l' to duša djeve, koju smrt pokosi?
Ne, to crna ptica griehe mrućeg dana
Nekud u visinu sa te zemlje nosi.



NOĆ.

Lahor negdje u zelenom gaju
I potočić mali sve to teče tiše,
Mjesečina gleda svietom sa visoka —
I ona je niema, i ona ne diše.

Zviezde zlatne drhću i trepere milo,
Ljube svojim sjajem cvieće sred vasmira —
Sanjaju na nebu o Abelu blagom
O dobroti Spasa — — o grančici mira.





JUTRO.

Prvi dah se giblje, list u potok padne,
Potok tihi jače krajem zašumori,
Iztok se rumeni, pjevačica ptica
Prvu pjesmu sklada o čarobnoj zori.

Mjesečina mrije i zvijezde bliede,
Mladi dan već slave svuda rani pietli.
Negdje u daljini prva puška grmnu,
O suncu se novom prvi bodež svietli.

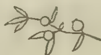


O L U J A.

Noć je crna, mrka, oluja se lomi.
Valovi se dižu golemi kô gore,
Prosuo je pàkô sve demone svoje,
I oni se dižu, i oni se bore.

U daljini negdje na ropini pustoj
Svjetluca još majak kô posljednja nada,
Sto galeba tužnih, umorenih, zdvojnih
Pred oluje mahom na ropinu pada.

Još i drugi lete k spasonosnom svjetlu,
Ali vjetar huči, šiba svojom moći.
I more se penje — čas — i svjello trne,
A galebi zadnji ostaše sred noći.



ISTINITA PRIČA.

I krvavi mjesec mrkim nebom plovi,
A grad velji spava obavit u magli.
Večernjica canjka puna gorke boli.
A turoban vjetar nekud hladan nagli . . .

Iz velike kuće izilazi sprovod —
Nekoliko svieća, nekoliko baka.
Suhonjav svećenik — za sumraka tužna
Do grobnoga stana nose siromaka.

Pjevao je pjesme djevi modrog oka,
Ljubio je žarko, kôšto pjesnik ljubi — — —
Čili vranci lete — — djeva modrog oka.
Uz nju mladac bogat — – — i sprovod se gubi!



U SUTON.

Prve zviezde zasjale na nebu,
Na zapadu još se obzor ruji,
Glas slavulja. večernjeg pjevača.
Kao srebro tihim zrakom struji,

Mali slavulj kô da priča: da nas
Iza zviezdâ čeka sretno doba . . .
Ali zvono. što se bolno gubi,
Priča samo o tišini groba.



NOĆ KRAJ MORA.

Mala kuća spava tamo posred žala
Sama kano trudna galebica biela.
A oko nje huči rasapom joj prieti
Sa dalekog juga vijorina smjela.

A pred njome more nekud gorko plače
I jeca i urla kô ranjeni lave — — —
To mrtvaci davni u dubini njeg'voj
Zamamne sirene kostnim rukam dave.



MRTVA NARAV.

Bliedi mjesec gleda s neba
Za ponoći za studene,
Gdje se šeću iznad rakâ
Ponad groba davne sjene.

I prolaze praznih oč'ju
Medju viencim krizantema . . .
Od strave je pred tim sjenam
Umuknula noć kô niema.



ORKAN.

Urla vijor nad pomorjem,
Cvili grozan posred tama,
Morem biesni oluj plače,
A tmasto se nebo lama,

A sova se negdje glasi
Sred očaja noći ove,
Iz mrkoga njenog dvora
Samrt crnu u sviet zove.



SANCI MRIJU.

Ah, davno j' tome, lutô sam kraj mora
Još čedo mlado duše začarane
I gledao sam jedra ona biela,
U daleke što polazila strane . . .

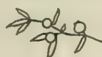
. . I sanjao sam, pa me u sviet velji
Sve žudnja vukla, vruća čežnja zvala,
Sa svojim krilim tad bih bio prošô
I vrhe gorâ i strahote valâ.

Za tijeh sanja digô sam u srcu
Prekrasni dvorac, poezije sielo,
Pred vilinstanom gajila je nada
U kitnoj bašti svoje cvieće bielo — —

— — S tog odbio sam darove života,
Što zbilja mrka nudjala mi pusta — —
U svijet širni, ja sam pjesnik samo!
Sve bȉlo srce, šaputala usta.

I podjoh u sviet . . . veliko se more
Preda mnom sinje talasa i diže,
To j' život kruti, al sa moga broda
Vaj! zbilja trga konoplje i križe!

I dvorac pada podignut u srcu,
Moj vilin stanak — puknut će mi čelo —
Pred njime nada sa vlastitom desnom
Po bašti čupa svoje cvieće bielo!



DJEVOJKA I MOMAK.

Djevojka se po livadi šeće,
Bere krasna mirisavo cvieće:
Rujne ruže i ljubice mave,
Što se krišem izmed trnja plave.
Putem ide neženjeno momče:
Pomoz' Bože, ljepoto djevojko!
Oj! bora ti, djevojčice mlada,
Što to bereš po livadi kitne
Rujne ruže i ljubice sitne?
Pusti ruže, pusti, djevojčice,
Ljepše tvoje rumeni se lice;
Pusti, zlato, ljnbičice mave,
U tebe su ljepše oči plave!



LJUVEN SANAK.

Zaspala je djevojčica mala,
Nad njom visi grana jorgovana.
Pred njom cvatu mirisave ruže,
Ponajljepši ures od bostana.

Lepir bieli ugledao djevu,
Spustio se s grane jorgovana
Na zaspalu djevojčicu malu,
Med joj pije vrelih sa usana.

Lepir pije — ali djeva snije
Ljuven sanak — ne otvara zjene...
Sve se trese grana jorgovana,
A od stida ruže se rumènê!



STARI HANDŽAR.

Draga braćo — mladić usta —
Neka živi domovina,
A u njezin procvat ova
Puna čaša rujnog vina!

Neka živi, neka živi!
Sve to grmi — — čaše zveče,
Dok po domu biedan narod
U robiji dane teče!

O duvaru handžar visi,
Sluša pjesme — — zvek okova,
Pa se pita: jesu l' ovo
Sinci slavnih pradjedova?

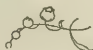


MANJE RIEČI — VIŠE ČINA.

Puna srca pune čaše!“
Sve se toči rujno vino,
A hrapava grla poju:
„Liepa naša domovino!“

Čaše u kut! Novi plamen
Nek nam mlada srca žari!
Bud'mo divi i Hrvati,
Kô što bjehu naši stari!

Prazne čaše — srca puna,
Manje rieči — više čina,
Tad će biti opet sretna
Liepa naša domovina!



NEVIN SANAK.

Zaspala je izmorena
Na ohoju samotnome,
Sniva krasna nevin sanak:
O cjelovu majčinome!

Za grmik se sunce skrilo
I lahori tud ne blude,
Slavulji su umuknuli,
Da ju čarnu ne probude.

Lepirići tajnom čežnjom
Oko nje su lietat stali — —
Al se stide nektar piti
S angjeoskih usna mali'!



NA DUŠNI DAN

Klekni, seko, sklopi ruke, molit ćemo oba,
Klekni, seko, eto huma, eto crnog groba:
Tu nam majka naša dobra, naša mila, spava . . .
. . Nema seke, nema groba — je l' to san, il java?
San je pusti . . . tako sanjam ojadjene duše,
A u noći nemilosno ljuti vijor puše,
Trese lišćem požutjelim, na groblje ga runi.
Tužne hume svelo lišće vjenčava i kruni.
I na groblje moje majke žuto lišće pada,
A na moje srce tužno do stotinu jada.

Soba pusta — sâm sam u njoj — zapalit ću svieću,
Sklopit ruke, plakati ću izgubljenu sreću.
Molit tiho za te, majko, i za mrtve svoje:
Dušni dan je — nešto šušnu — što je ovo? tko je?
Ti si, majko! Dobro došla iz grobnoga stana
Do svog sina rastuženog, do svog sirotana.
Sjedni, majko, tuj do mene — ima davno vele,
Što me niesi poljubila u usnice vrele.
Zagrli me, mila majko, zagrli me jako,
Tä i mrtvu ja te ljubim sileno i žarko.

Poljubi me . . . ah, tvoj cjelov tako dušu blaži,
Ljubav majke — to je ljubav, ostalo su laži.
Nagni glavu, nagni, majko, na grudi mi mlade,
Pričat ću ti svoje tuge, nevolje i jade.
Već te dugo čekam tužan, dugo zovem zahman,
Ta bez tebe, mila majko, sviet mi je taman,
I kad sunce svietli, za me kô da svjetla nema,
Svuda pustoš, svuda tuga beskrajna i niema.
Sad si došla opet, majko . . . ostani uza me,
Il ću s tobom saći mladjan u grobištne tame.

Znadem stalno, ti ćeš ostat sada viek uz sina.
To će biti život prepun čara i milina;
Ja ću tebe, zlatna majko, tetošit kô diete,
Ljubiti ću tvoje lice, tvoje prame svete;
Blagom rukom ti ćeš meni gladit trudno čelo,
Tepat ćeš mi kano nekoč: spavaj, janje bielo!
Mila majko! . . . Svieća ršće, sobica je pusta,
Praznu sjenu grlim jadan i ljubim u usta.
Nema majke, nema mile, vijor vani plače . . .
Plači, vjetre, i ja kukam — ne znam, tko će jače!



O STOLJETNICI RODJENJA
FRANA PREŠERNA,
SLOVENSKOGA PJESNIKA.

Kad su mili, nježni zvuci
Sa božanske Tvoje lire
Po slovenskoj krasnoj zemlji
Započeli da se šire.

Pitale su vile gajem
U zatišju lipa sveti:
Odkud k nama taj nebesnik
Sa tom bajnom lirom sleti?

Niesu znale, da te Višnji
Poslao je rodu Tvome,
Da mu jezik digneš s tala
U poletu pjesničkome!

Niesu znale tudje vile,
U dubravam da no mriju
Od žalosti i od tuge
Na čarnu ti melodiju.

Ti protjera tudju muzu
Iz slovenske zemlje krasne
I uzdignu majčin jezik
Do visine uprav časne.

A Tvoja se „Luna sije“ . . .
Od Triglava veljeg ori
Do hrvatskog sinjeg mora,
Gdjeno silni val šumori — —

I veže nam pjesma Tvoja
Jaka srca za na vieke:
Po njoj znamo, da Hrvatska
I Slovenija dvie su seke.

Već ja vidim: Tvoje pjesme
I u ono doba sižu,
Gdjeno Hrvat i Slovenac
Domovinu jednu dižu!



I NE SPAVA VELJA VAROŠ . . .

I ne spava velja varoš,
I u noći ona bdije.
Medj palačam biesni vjetar
Časak jeca, čas se smije.

Mjesečina s tmastog neba
Kroz oblake gleda mrke
Mnoge slike: ima sreće,
Al imade boli grke!

Ima noža, štono dižu,
I lijera, štono mriju,
Ima gadnih krvopija,
Što patniku krvcu piju . . .

I ljubav je sašla s trona
I pazari svoje tielo,
Pa sve krijuć crnu dušu
Angjeosko kaže čelo!

I ne spava velja varoš,
I u noći ona bdije — —
I ne znadeš: biesni vjetar
Da li jeca, il se smije?!



ZA PROLJEĆA . . .

Oj, to cvieće i to sunce,
Pa te mile. ljubke ptice
I medj grmljem sakrivene
Mirisave ljubičice —
Sve se smije novom dahu,
Štono novo žiće nosi,
I ne sanja o Kosturu,
O ledenoj smrtnoj kosi.

A ona se svedjer ista
Medju ljubkim cviećem krije,
Iz latica mladih ruža
Ja ju vidim, gdje se smije,
Ja joj čujem, groznu pjesmu
U biljisu slavulj-ptice,
Ja joj ćutim zadah grobni
U mirisu ljubičice . . .

I ljubavna nova igra
Žalobnom se meni čini,
Pri orljavi gordog groma
I pod suncem u vedrini,

Jer svedj čujem za tog pira
Nove sreće, što se prosu,
Kako netko tajinstveno
U zabiti brusi kosu!

Ti si, ti si, svemožnice,
Vladarice cielog svieta,
Bez prestolja i bez krune
I bez žezla — — smrti kleta!
Ti se smiješ. kad uzhitom
Silnim plane duša žarka — —
Tek zamahneš britkom kosom,
Srce stane — — sve je varka!



EJ PA TOČI . . .

Ej, pa toči toga vina,
Da mi smrzle žile sgrije,
Da mi srcu sanke vrati,
Duši nove melodije,
Da prosanjam časkom barem
O nebištu na tom svietu,
Nad oblake da se dignem
U zanosnom veljem letu,

I da gledam zemlju sretnu,
I da vidim, gdje se gube
Po tom kraju sretni ljudi,
Gdje se braća bratski ljube.
Nek uzkrsne časkom samo
Mojoj mašti ono doba,
Kada sreća ne bje sanak,
Kad nij' bilo lednih groba,

Kad još otac Adam nije
Okusio plod spoznanja,
Kad se nije paklu dao
Za trenutak milovanja . . .
Ej, pa toči ljubko vino
Jake vatre, jarkog sjaja,
Da za časak barem budem
Sred Edena i sred raja!



MAJKA I VILA.

Proplakala majka od junaka,
Tješila ju vila sa oblaka:
Oj, ne plači, mila majko moja,
Što ti sinak sred krvavog boja:
Viencem slave ovit ću mu čelo,
Nek ga znade i potomstvo cielo.

Odgovara razcviljena majka
Divnoj vili tamo kod oblaka:
Ja ne plačem, posestrimo moja,
Milog sina sred krvavog boja,
Što se tamo kano junak bije,
Već ja plačem, što za drugog mrije!



SMRTI.

Kostur, sjena — kraljica si svieta,
Nad svemirom stereš svoja krila,
Tvoje geslo pravednost je sveta
I pred tobom klone svaka sila.

Jedinu te ne može podkupit
Niti gavan sa najviše zlata,
Od tebe je bogatu i bogcu
Na svršetku baš jednaka plata!

Ti se vlačiš u kolibe tužne,
Gdjeno bieda sa stotinu hira
Igra kolo, i patnìku pružaš
Ledna usta sa cjelovom mira.
On te gleda ugaslijem okom,
Sretan, svijet što ostavit može;
Šapće biednik orajene duše:
Svršeno je, — hvala ti, o Bože!

Iz kolibe u vladarske dvore
Veličajne ti mi stupaš smjelo,
Nevidovnom rukom diraš lice
Vlastodržca i kraljevsko čelo . . .
On je tebi spreman sve žrtvovat,
Pružit silnoj uzdarje ti svako,
Al ti stojiš neumolna, velja
Prstom kažeš: Sudjeno je tako!

Carstva rušiš, kraljevstva obaraš,
Svemira ti sudba je u ruci,
Jednim dahom ubijaš miljone.
Znadu tebe vasioni puci:
Kraljica si, kraljevskoga žezla,
Krune nemaš, riječ ti je niema,
Al nad moći i triumfom tvojim
Diljem svieta većeg slavlja nema!



VIZIJA.

Podjoh u sviet prašnom cestom
U potragu idejala,
U vječitoj jednoj misli,
Da se riešim zemskih zala,
Da oazu nadjem krasnu
U sredini te samine,
Da počinem barem trenut
Ispod sjene paomine!

Idem, idem dugo veće,
Ali k cilju nisam stigô,
Pa se pitam više puta:
Čemu sam se na put digô?
Aj, zar niesam ostat mogô
U tišini rodnog gniezda,
Gdje sam poznô svaki kamen,
Svaki smiešak zlatnih zviezda?!

U sviet su me zvale nade,
U sviet su me zvale sanje,
Gonilo me u sviet burni
Moje tiho mladovanje . . .
Mislio sam: negdje mora
Da je oltar idejala,
A na njemu plamsa rajskoj
Poeziji sto svjetala.

Idem, idem, al oaze
Niesam našô, oltar velji — —
Zar je mrieti svakoj sanji,
Pa i svakoj ljudskoj želji?

Zar moramo izmučeni
Sustat posred prašne staze
I u zadnjoj trzavici
Začut pjesam sa oaze?

Dä, ja vidim kô proz maglu
Tanku čudno polje širno:
Talasa se milo cvieće
Pod lahorom što zapirn'o . . .
I taj lahor ljudstvo vabi,
Duše zove čarno cvieće,
Vrh križevlja trepti pjesma
Sa oaze vječne sreće!



NEK PROLAZE . . .

Nek prolaze vihri sudbe
Povrh moje tužne glave,
Za olujom ljepše sunce
Sjaje iznad rosne trave.

A rosna se trava pruža
Novom suncu punu milja,
Iza groma i orkana
Nebo zemlju blagosilja!

Nek me biju vihri sudbe
I nek moje srce plače,
Ono će se iza boli
Dignut krepče, ustat jače!



O PROSLAVI ČETIRISTOLJETNICE

HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI.

U lugu
Pjevô pastir svoju tugu
I gledô zviezde posred tihe noći
I sanjô čarne svoga zlata oči.
Il kršni gorštak pričô o handžaru.
O ljutom boju i o krvnoj sječi
I kleo mač, što rdja o duvaru,
A ne će kletog dušmana da smakne . .
Po polju tako, dolini i gaju
Nad sinjim morem i pod vedrim nebom
O blistu zviezdâ i o sunca sjaju
Prolietala je lakokrila pjesma
O krvi časkom, čas o zagrljaju! . . .

Al ti ju prvi dignu u visine,
Da nikad više nama ne ugine,
Ti naše pjesme novo sunce žarko,
Ti južni sine, Maruliću Marko.
I tvoja pjesma zaćarlija prva —
U slavu Božju pozdrav sitnog crva.
I pjesma nikla.
Sjeme dobro b'jaše.
Za tobom druge zviezde zasijaše:
Hektorovići, Držić i Lucići
I Ranjina i Cvieta, Gundulići.
Dalmacija kršna propjevala ciela.
Te kolievkom je postala nam vilâ.
Kad zibkom nam je kraljevine bila!

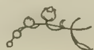
I na tvojim opet žalim,
Dalmacijo začarana,
Čula se je ljubka pjesma:

„Zora puca bit će dana.“
Navieštala novo doba
Našoj knjizi, našem rodu;
Pričala je: sada perom
Valja radit za slobodu.
Budile se opet vile
Sred dubravâ i sred gorâ,
Rajile se drevne sjene,

Pucala je nova zora!
Danas već je danak svjetli,
Sto pjesnika eto ima,
O svečanom tomu godu
Da navjeste stihovima
Velju slavu našem rodu,
Gdje je prošlo četir vieka,
Maruliću kad nas pove
Stazom znanja i umienja,
S kitom grane lovorove!

Podižu se vile gajem,
Gledju oka razdragana
Te pjesnike i umnike.
A ima ih sa svih strana:
Rodila ih tužna Istra,
Rodila ih Bosna slavna
I Hrvatska Banovina
I Slavonija zemlja ravna . . .

Pa se dižu drevne sjene, zriju naše stanje biedno.
Ali vide ipak, da smo na Parnasu barem jedno.
A rod, što je i to stekô proz olujne nepogode,
Znat će doći sa prosvjetom do jedinstva i slobode!



NEVINOST.

Pala nekoć sjajna zviezda.
Zlatna zviezda sa visine,
I angjeo svetokrili
Spetio ju sred nizine,

Gdje se sjaje kano alem
Izmed cvieća, izmed trave
Pokraj ruže, kraj rumene,
Ljubičice pokraj plave . . .

Spustio se do nje hrlo
Sa nebišta angj'o bieli,
Pa ju digô svetom rukom,
Podao joj cjelov vreli.

Po tom ljubcu zlatna zviezda
Nevinosti posta vila,
Od ruže joj rumen osta,
Od ljubice čednost mila.

Od prezlatne od zvijezde,
Što je bila na visoči,
Ostaše joj umiljate,
Angjeoske sjajne oči!



SUD SVIETA.

Anatema svaki grmi,
Na nju teški kamen diže,
I za križem, da ju raspne,
Ovaj dobri svijet siže.

Bila j' mlada... ljudi... zmije
Skidoše joj vienac s čela
I hijenom posta ona —
Golubica jednom biela.

Da se skruši, pa za milost
Da koljeno griešno prigne,
Nema srca, da joj prosti,
Nema ruke, da ju digne!



ZADNJA PJESMA.

Svi su moji sanci pali
U nepovrat, u prazninu,
Ej pa što sam drugo čekô, —
Tä sanci su tek da ginu.

Ali jedan sanak osta
I još danas ne uginu:
To je ljubav u mom srcu
Za hrvatsku otačbinu.

Nĕ, ta ljubav nije sanak.
Što ga pusta mašta vrti;
Taj će sanak živ još ostat
U pjesmam mi iza smrti!





POSLJEDNJI GLASI.



ŽIVOT.

Ja sanjam većkrat: ovaj sviet je ladja
Bez bielog jadra, pa i bez katarke;
Kô djecu malu na taj brod nas bace,
Gle čudne barke!
I nadjemo se u njoj sirotani
I slabe ruke, nesigurna kroka
I plaha oka,
Pa brodimo, kud vjetar nas zanaša,
I neznana je
Sudbina nam naša . . .
Poodrastemo i upiremo veslom
I plovimo bez pravca,
A mnogi pada, mnogom noga kleca.
Mi ipak dalje borimo se s vjetrom,
Olujom i nevjerom
I lutamo po uzburkanom moru
Ne znajuć, kojim smjerom —
Kô prava djeca!
I ljeta hrle. Siedi kormilari
I slabe ruke, nesigurna kroka
Kô nekoć opet
Plaha oka

Na ladji istoj trajemo još dane.
A da nas tko zapita: u koje strane
Vi plovite tom barkom po tom moru.
Dä, kuda, kamo? —
Na usni riječ mrije
I odgovora nije,
Jer cilja, méte, žala mi ne znamo!
— — —
I nekog dana, kad sunce u val tone,
I sljednja snaga klone,
I ugase se zjene
Na čudnoj barci drugi nas zamiene!



SNIEG.

(1902.)

Angjeli se poigraše,
Sve perine potrgaše;
Leti perje,
Leti bielo,
Sve se bieli
Gorje cielo.
Umorena
Zemlja leži,
A nad njome
Tiho snieži . . .
I bieli se polje,
I bieli se brieg
Svuda sipi, sipi snieg!

Lete, lete pahuljice,
Grudaju se djevojčice.
Udri, djevo,

Udri, momče,
Samo živo,
Vratolomče . . .
Sada tiše,
Sada jače
Igra kolo,
Kolo skače
I bieli se polje,
I bieli se brieg
Svuda leti, leti snieg!

Sjede starci zamišljeni,
Zamišljeni, izmoreni,
Pa gledaju
Kolo živo,
Pa gledaju
Nebo sivo
Sjećaju se:
Prošlih danka,
Prošlog cvieća
Davnih sanka
Motre bielo polje,
Motre bieli brieg
I na svojim glavam snieg!



KOLO.

(1901.)

Gubi se put
Oštar i krut,
Po njem je svijeta sila . . .
Sve se to vije,
Sve se to kreće,

Hrli i bježi i leće,
Lomi i noge i krila.
Jedan, gle, pada,
Drugi se diže
— Sreći je bliže —
Varaju očaj i nada . . .
Toči se krvca, podbija znoj,
Suza se lije — opjeva boj,
Al kolo se dalje još vije:
Po lešinam pleše,
Po srcima kroči,
Žure se sjene i spješe — — —
Gdje čeka ih crna
S viencem od trna
Sablast ugaslih oči'!



ŽELJEZNICA.

(1902.)

Bježi neman, hrli, juri,
Žuri joj se, žuri, žuri,
Kroz planine u uvale
Sad se skriva
Brza, živa . . .
Sieče ravni, rieke žale — — —
— — Opet trže
Jače, brže
Svijet nosi
I prkosi
Kiši, gromu, sloti buri — — —
Nosi ljudstvo izmučeno,
Nesmireno,

Novoj strani, novom kraju,
A oči joj u noć zjaju:
Da l' upiru
U nemiru
(Tko bi znao!)
Starom mraku, ili novom sjaju?!



SLOM CAMPANILA.

(1902.)

Tiho selo,
Mirno. bielo,
Svud maslinje i lovorje,
Zelen borje,
Ispod bora Hrvatica
Ljubka lica
Drobnog sina tetoši i ljubi,
A njena se uspavanka
Na ugasu vedrog danka
U dalj gubi — — — — —
A daleko za pučinom
Gordom, sinjom
Spava velji grad i čeka,
Da se ono sitno čedo
Ponapije majčinoga mlieka,
Pa će njemu na galije,
Da robuje i da krvcu lije
Sve u slavu sjajne Sinjorije,
I pod stiegom Markovoga lava:
Eto roba, eto novog „Schiava!“
— — — — Takovih je na stotine
Zapustilo polja i planine,

Tihe drâge kraj jadranskog mora.
Sjetnu pjesmu rodjenoga dvora
I u sjeni Campanila
Poletna je polomila krila!
— — — — — Jao onom,
Tko bi sanjat stao,
Da verige te bi razkovao!
Na njega bi srnuli vampiri,
Sakrio ga „Ponte dei Sospiri!“

* * *

Pod lovorjem
I pod borjem
Kukale su jadne majke,
Gledale su, gdję križaju
Brze šajke
Markovoga lava —
Tužnim majkam i trepet i strava!
Dizale se teške kletve,
A na kletve ljute suze
I uzdasi puni gorkog cvila
Proklinjali sjenu Campanila,
Što im nadu i uzdanje uze . . .
I Pravda je bilježila sveta
Sve te suze kroz tisuće ljeta:
Propadoše Mletci na Jadranu
Kad osvetnik Napoleon svanu — — —
— — — Gledaj noćas:
Što se kûpê vile,
Što se kûpê? K Mletcima se krile
I pjevaju pjesmu bojovnicu,
Jaku pjesmu, pjesmu osvetnicu:
Potresô se znamen polutanstva,
Srušio se zadnji znak tirjanstva

Slomio se Markov Campanile. —
Na suzama dizô se i krvi
Mučenikâ sa hrvatskih žala . . .
Napokon je Božja riječ pala:
Na suzama dizô se i krvi,
Pa ga eto Božja Pravda smrvi!



IMA DANA . . .

(1901.)

Ima danâ, kada moje
Srce biedno gorko plače,
Ja sve gutam ljutu suzu,
Ali ona teče jače!

Al tad vidim sirotinju,
Štono više suza nema,
Njena j' bieda mnogo teža,
Jer joj strašna bol je niema.

I tad brišem svoju suzu,
Sirotinji pružam ruku — —
Ah, srcu je mnogo lakše,
Kad zna shvaćat tudju muku!



PLAGIATOR.

(1902.)

Kad se spusti nojca mirna
I zasvietle neba dvori,
Slušam tada potok hitri,
U dubravi što šumori,

Slušam vjetrić umiljati,
Medju cviećem što lahori:
Kad cjeliva meko lišće
I zeleno mlado granje,
Pa bilježim njine priče
I njihovo šaputanje — —
Stog je meni lako pisat
Sitne pjesme i chansone,
Kad razum'jem tihi šapat
Umirene vasione.



BOŽIĆNA PJESMA.

(1901.)

Pred crkvicom šuma umorena driema
Od ljetnjega rada i ljetnjega znoja,
Nema u njoj glasa, nema u njoj zuka
Ni najmanjeg jeka ptičijega poja.

A ipak ta šuma i ta crkva mala,
Ta tišina ciela mojem srcu zbori,
I u tome múku besjede mi jele,
Šapuću mi nešto tankoviti bori.

A mojem su srcu poznate te priče
Iz najmladjih dana, iz najprvih časa:
O stajici maloj, o pastirim blagim,
O pobjedi raja, o dolazku Spasa.

Ah, da ljudsko srce tihi šapat šume,
Il bijele crkve milu priču shvaća,
Planulo bi nebo sred te zimske noći,
Ljudi bi si pali na grud kano braća!



DRU. MATKI LAGINJI.

(1852.—1902.)

Prometej, div,
Kad klonula je starim mužka snaga,
Ti našao se živ
Na strah i trepet tudjinskoga vraga
I dušmanina hrvatskoga zbora. —
– Nad Učkom planu sjajna, nova zora,
Jer ti si ustô snažan poput lava
Uz subornika hrabrog Vjekoslava
Na branik doma, branik rodnog praga!
Petdeset ljeta,
Što Providnost sveta
Kô heruba te posla ovom kraju:
Petdeset ljeta kano sanak minu,
Što četvrt vieka tješiš otačbinu
U njenoj tuzi i u gorkom vaju . . .
Ti junak, heroj, sokô
Ti si siv,
Prometej, div! — —
— Dà, herub:
Ognjenim si mačem
Zavitlô desnom
Proti otimačem,
A Markov lave
Nekoč gorde glave
Pred tobom, dive, pognuo je šiju.
Ukrotio si njeg'vu sinjoriju;
Od rana ljutih lav već srvan rida,
A ti ga strati, novi Leonida!
— I vojuj dalje,
A rod te cieli u tvom boju prati

I sto srdaca vruću molbu šalje
Do neba za te, gdje se sunce zlati!
I neka M a r k o v grivnom svojom strese,
I neka riče, siplje svoje biese,
Nek prieti dušman kleti!
Ta Istra naša umilna i biela
Termopila je ciela — —
I mi smo spremni, a uz tebe l a v a
Za uzkrs našeg prava
Kô jedna duša za slobodu mrieti!



NOĆNI VIJOR.

(1902.)

O prozore moje
Vjetrina se lama,
U duši mi tuga,
U srcu mi tama.

I što jače šiba
Ta vjetrina vani,
To se više dižu
Uminuli dani.

I pred mojom misli,
I pred mojim gledom:
Sve su moje boli
Uzkrsnule redom. —

Stani, vjetre, stani,
Ne lomi se više,
Zar ne čuješ, moje
Srce gdje uzdiše . . .?

U tebi je, vjetre,
Žalobnoga šuma:
Ti dolaziš stalno
Sa grobnoga huma!



POSLIJE OLUJE.

(1903.)

Nad valom i krajem nadvila se tama
Očajno se se more o litice lama,
Po nebu se gone oblačine crne,
Kô da neki demon na zviezde ih grne.
Samo jedna zviezda tinja sa visoči,
Svoje bliedo svjetlo po pučini toči — —
I traži i traži sretni znak života,
Al podmorjem mračnim val lešine mota — —
Trne zviezda blieda od užasa sama,
Očajno se more o litice lama.



STARA CRKVA.

(1900.)

Stara ckvo, sred rodnog mi mjesta,
Puna milja i prepuna čara,
Kako li se rado sjećam uviek
Onog tvoga svetoga oltara:
Odklen slika Božije se majke
Tužnom ljudstvu toli ljubko smieši
I oprašt svakome na zemlji
Pokajniku, koji tužan sgrieši!

Bijah čedo nevino i malo,
Cieli život za me smiešak sreće,
Svud mi cvalo, svuda mirisalo
Samo krasno, miloduho cvieće;
S milom majkom tad sam dolazio
K tebi, crkvo, k tebi, Božja mati.
Molili smo skrušeno i vruće,
Da se babo rodnoj kući vrati.

Da se vrati iz daleka kraja
Krkim brodom sa sinjega mora:
Majci, meni i sestrici mojoj
Mirnom domu do rodjenog dvora . . .
. . . Divni danci nevinosti biele
I djetinjstva najsretnije doba. — —
Zašto danas plakat mi je biednom,
Gorko plakat vrhu dvaju groba?!

Stara crkvo sred rodnoga mjesta,
Ej, da mi se u tvom naći krilu
Malo čedo nevino i čisto
Kano nekoč uz majčicu milu,
Gdjeno tiho nevina mi usna
U molitvi milu majku prati,
A sa tvoga svetoga oltara
Meni Božja gdje se smieši mati!



JESEN.

(1902.)

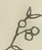
I tuži vjetar, a jesen lijena
Silazi bôna u sela i drage
Kô blieda žena tužna izmučena
Na rodne prage.

U duši budi drevne uspomene
Na prošlo doba i na dane sjajne.
A sitno cvieće pogiba i vene
Od tuge tajne.

I tuga cvieća vasmira se hvata
I starih kosti i mladosti svježe,
Sa sjetnih kuća, dveri i pojata
Gle, laste bježe!

A prikaze se dižu vajnog lica.
Sve mrtci davni kao da nas mame
U mir i pokoj, sjenu grobnih tmica —
U vječne tame.

I stenje vjetar — nekoč lahor mili —
Nad starom zemljom, što nas slabe zače,
Pod bliedim suncem silna smrt se krili
I nebo plače!



U SMRT
IVANA VIT. NABERGOJA.

(1902.)

Na zadnjoj straži moćnoga Slavenstva
Ti razvio si prvi slavski stieg,
Zapalio si zublju silnog plama
I njome tujca nagnao u bieg,
I jaki plamen budio je sela —
Težaka marnih uspavani stan —
A slavska vila vidjela je sretna,
Nad Trstom veljim gdjeno sviće dan.

Apoštol pravi širio si misô:
Slovenac, Hrvat rodjeni je brat,

I složnom snagom oholome Lahu
Za sreću roda Ti naviesti rat.
I boj se bio, dvie se bìle misli
Svijetlo jednoj, drugoj geslo mrak...
I boj se bio... padala je tmina,
Slovenca sunčev pozdravio trak!

I zahman sila, premoć gordog Laha,
Kô soko Sloven borio se siv,
Za svakim bojem stajao je jači
Uz barjak pravde neslomljivi div.
Junakâ šaka izvrgla je grudi,
Junakâ šaka lievala je krv,
A Višnji borbu pomogô je svetu,
Jer glavu digô prezreni je crv!

Ti svršio si, dovojevô bitku,
Slavenski danas Tebe plače sviet,
A slavska vila na raku Ti meće
Sa harnom rukom zahvalnosti cviet.
Nad grobom Tvojim Hrvat i Slovenac
Pod nebo dižu u zakletvu prst:
Mi dalje ćemo složno Tvojom stazom,
Počivaj, dive, spasit ćemo Trst!



NEVÊRA.

(1903.)

Olovno je nebo nad olujnim valom,
Vjetar šiba jadra i mrke katarke,
Propinju se barke
Pred sablastnim žalom.

I vjetrina šiba sve jače i jače
O jedrilje pusto i konoplje sviče
Svoje tužne priče,
A pučina plače.

Plače gordo more griehe svoje davne,
Vapi milost žala, al milosti nema:
Stoji zemlja niema,
Povraća se more u ponore tavne.

A sa jedne barke division dršće jecaj strune,
Žalostivi uzdah, kletva ojadjena:
Njom pučinu kune
Pod olovnim nebom ciela vaseljena.



ZORA.

(1902.)

Ovjenčana lierom i mirisnim krinom
Bielom rukom mermer otvara sad vrata.
Na sjajnijem kolim u noć kreće tamnu
S hatima od zlata.

Bježi noć pred njome u Morfejske dvore,
Rumene se gore, a nebo se bieli,
Ptičice se krile, pjesmicom se glase,
Bude svijet cieli.

A jutrenje zvono kano pirna glazba
Vaselenom sretnom božji pozdrav širi.
Sa laticâ ružâ i mekanih ljuba
Dižu se leptiri.

Stotine leptira, živinica sitnih
Veselome danu u susrete kreće,
Od milja i čara pod cjelovom sunca
Trepti rosno cvieće!



VEČER.

(1902.)

Zapalo je sunce i suton se diže
Kao grobna sjena iz mrtvoga grada —
I nad zemljom tiha, tajinstvena tuga
Kao mōra pada.

I sve strepe ptice bježeći u gniezda
Pred prikazom mraka i otajstvom noći,
A na nebu milo otvaraju zviezde
Svoje sjajne oči.

Šalju sa visine u sviet čarne sanke
I pričice sjetne, a večernje zvono
Svu tu malu četu sanjarskijeh bića
Zemljom prati bôno.

A umilna večer u tamnom odielu
Bliedom rukom gasi zadnji oblak rujni.
I silazi s visa sustaloga krila
I očiju nujni . . .

N O Ć.

(1902.)

Mrak sve crnji pada, a sumorna večer
Slavuljevom pjesmom sad dozivlje milo
Sa visina gorskih tavnu svoju seku
U mekano krilo.

I silazi mrazna s gorskih vrhunaca
Obasjana lunom, sva u zvieždja zlatu,
Čista, gola, divna bez žednja i žudnja
Na krotkome hatu.

Ne čuješ mu stupa, ni tapta, ni kroka.
I zemlja sve tone u zaborav veću,
A svetom tišinom i nirvanskim mirom
Sve se sanci šeću . . .

I ljubav i sanci — — tek demonska ruka
Krvni hvata bodež . . . Čovjek, a hijena . . .
Šuti noć od strave — — pred njome se diže
Kajinova sjena!



M I R.

Noć silazi laka
Sa visa, sa oblaka
Na polja i na doli
Kô melem na sve boli.

U sumrak tonu kuće
I pojate i dvori,
Zapaljuju se luči
I svako okno gori.

Nad morem i nad krajem
Svud mir i tihost ve[illegible]
Kô ljudska da je du[illegible]
Bez nadâ i bez željâ

Zaodjelo se nebo
U zviezdno ruho pirno
I usnulo je more
Kô sitno čedo mirno!



KAZALO.

POSLJEDNJI GLASI:



DIONIČKA TISKARA U ZAGREBU.



DUE DATE

